ღრუშა

№

221
924

ვლადიმირ ილიას ძე ლენინი (ულიანოვი) დ. 1870—1924 წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი.

ტროცკი.— ლენინის გარდაცვალების გამო.
არტემ კვირკაძე.— დიდი მასწავლებელი.
ი. ხონელი.— ცრემლიანი სტრიქონები.
ს. ორაგველიძე.— ლენინი.
ი. გედევანიშვილი.— ლენინისთვის.
პ. სამხონიძე.— ლენინის დასაფლავებაზე.
ვ. გაფრინდაშვილი.— ლენინ.
ს. შანშიაშვილი.— ლენინი ციურიხში.
— ვლადიმირ ლენინი (ბიოგრაფიული ცნობები).
— უმთავრესი მომენტები ამხ. ლენინის ცხოვრებიდან.
ნ. ეშელიანოვი.— საიდუმლო ქარავი.
პაოლო იაშვილი.— ლენინ.
მაქსიმ გორკი.— ვლადიმირ ილიასძე ლენინი.
არიელი.— ლენინის კვირა.
ა. ლიცენოვი.— ლენინი ლენინზე.
კომინტერნის აღმასკომის მოწოდება.
ქრონიკა და ლენინის სხვა და სხვა დროინდელი პორტრეტები.

დაიბეჭდა 1924 წ-ლ და გამოვიდა

კედლის კალენდარი და მოძრავი კალენდარი

გამოცემა სახელმწიფო გამომცემლობისა

შედგენილი პ. ი. ზუმბაძისა.

კალენდარში შეტანილია: სამეცნიერო საეკონომიო სამეურნეო სამხატვრო და სალიტერატურო მასალები

კალენდარი სუფთად და მხატვრულადაა გამოცემული.

ფასი ერთ მან. ოქრ.

მოკითხეთ ყველა კიოსკსა და წიგნის მაღაზიაში

საწყობი სახელმწიფო გამომცემლობა ლორის მელიქ. ქ. № 5.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ᲓᲠᲝᲨᲐ

ᲝᲠᲙᲕᲘᲠᲔᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲝ-ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ.

განცხადების ტარიფი:
ერთა გვერდი . . 100 მ. ჩერ.
ნახევარი გვერდი . 50 მ. „
მეოთხედი გვერდი . 35 მ. „

ხელის მოწერა:
სამი თვით . . . 1 მან. 20 კ. ჩერ.
ერთი თვით . . . 40 კ. „
ცალკე ნომერი ყველგან 20 კ. „

მისამართი:
რედაქციის და კონტორის
ბულვარულის ქუჩ. № 22.
მიიღება ხელის მოწერა დაღის 9—3 საათებზე.

№ 7 | ᲙᲘᲠᲘᲚᲐ. 27 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ 1924 წ. | № 7

ლ. ტროცკის წერილი.

ლენინის სიკვდილის გამო.

ლენინი არ არის.., აღარა გვყავს ლენინი. ბნელმა ძალებმა, რომლებიც განაგებენ სისხლის ძარღვების მუშაობას, შესწყვიტეს ეს სიცოცხლე. მედიცინა უძლური აღმოჩნდა იმის შესრულებაში, რასაც მისგან გულის ფანცქალით მოელოდენ და მოითხოვდენ მილიონ ადამიანთა გულები.

და რამდენია მათ შორის ისეთი, რომლებიც წარბ შეუხრელად და დაუფიქრებლად დასთმობდნენ თავის სიცოცხლეს, თავის სისხლს უკანასკნელ წვეთამდი—რომ გაეცოცხლონ, განაახლონ უდიდესი ბელადის, ლენინის, ილიჩის, ერთად ერთის და გაუმეორებელის სისხლის ძარღვების მუშაობა.

მაგრამ სასწაული არ მოხდა იქ, სადაც უძლური აღმოჩნდა მეცნიერება.

და აი, ლენინი აღარ გვყავს... ეს სიტყვები ისეთი სიმძიმით ეცემიან ჩვენ გონებაში, როგორც უზარმაზარი კლდე ზღვაში.

შეიძლება ამის დაჯერება?

შეიძლება ამის აღიარება?

მთელი ქვეყნის მშრომელთა აზრი არ მიიღებს ამ ფაქტს: ვინაიდან ჯერ კიდევ ძლიერია მტერი, ვინაიდან ჯერ კიდევ გძელია გზა, ვინაიდან ჯერ კიდევ დაუსრულებელია მუშაობა—უდიდესი ისტორიაში. ვინაიდან ლენინი ესაჭიროება მსოფლიო მუშათა კლასს უფრო მეტად, ვიდრე. შესაძლებელია, არაენი არ დასჭირდება მას კაცობრიობის ისტორიის მთელ მანძილზე.

ათ თვეზე მეტი გრძელდებოდა ავადმყოფობის მეორე შეტევა, უფრო ძნელი, ვიდრე პირველი. სისხლის ძარღვები—ეკლემპების მწარე გამოთქმით—სულ მუდამ „თამაშობდენ“: ეს იყო საშინელი თამაში ილიჩის სიცოცხლესთან. შესაძლებელი იყო გაუმჯობესებაც. თითქმის სრული განკურნება. მაგრამ მოსალოდნელი იყო კატასტროფაც.

ჩვენ ყველა გაუმჯობესებას მოველოდით. მაგრამ მოხდა კატასტროფა. სუნთქვის ცენტრმა ტვინში უარი სთქვა სამსახურზე—და ჩაჰკრო გენიალური აზრის ცენტრი.

და აი აღარ არის ილიჩი...

პარტია დაობლდა.

დაობლდა მუშათა კლასი. სწორედ ამ გრძნობას იწვევს მასწავლებელ —ბელადის სიკვდილის ამბავი.

როგორ წავალთ წინ! ვიპოვნით გზას? ხომ არ დაგვებედება გზა? ვინაიდან ლენინი, ამბანაგი, ჩვენთან აღარ არის.

—ლენინი არ არის, მაგრამ არის ლენინიზმი.

უკვდავი ლენინში—მისი მოძღვრება, მისი მუშაობა, მისი მეთოდი, მისი მაგალითი—ცოცხალია ჩვენში, იმ პარტიაში, რომელიც მან შეჰქმნა, იმ მუშურ სახელმწიფოში, რომელსაც მეთაურობდა და მწრთვიდა. ჩვენი გულები ამიტომ ამიტომ შეიპყრო უსაზღვრო სევდამ, რომ ჩვენ ყველანი, ისტორიის წყალობით, დავიბადეთ ლენინის თანამედროვეებათ, ვმუშაობდით მასთან ერთად, ვსწავლობდით მისგან.

ჩვენი პარტია არის ლენინიზმი მოქმედებაში.

ჩვენი პარტია არის მშრომელთა კოლექტიური მაგალი... და თითეული ჩვენგანში ცოცხლობს ლენინის ნაწილი—ის, რაც შეადგენს თითეული ჩვენგანის საუკეთესო ნაწილს.

როგორ წავალთ წინ? ლენინიზმის ლამპარით ხელში.

ვიპოვით გზას?

კოლექტიური აზრით, პარტიის კოლექტიური ნების ყოფით—ვიპოვით.

და ხელ. ხელ, ერთი კვირის შემდეგ, ერთი თვის შემდეგ ჩვენ შევეკითხებით ჩვენ თავს: ნუ თუ ლენინი აღარა გვყავს? ვინაიდან ბუნების წარმოუდგენელ ძალით

ნელ თვითნებობათ წარმოგვიდგება და დიდხანს კიდევ ასე წარმოვიდგენთ მის სიკვდილს.

დღე, ნუმსს ჩვლეტა, რომელსაც ჩვენ ვგრძნობდით და ვგრძნობთ ყველასათვის იმის გახსენების დროს, რომ ლენინი აღარ გვყავს, შეიქნეს ჩვენთვის გახსენებათ, გაფრთხილებათ, მოწოდებათ: შენი პასუხისმგებლობა გაიზარდა: გახდი აღმზრდელი ბელადის ღირსი!

მწუხარებით, გლოვით შეგამტკიცოთ რიგები, შეგაერთოთ გულები.

შევაერთოთ ისინი ახალი ბრძოლისათვის...

აღხანაგებო, ძმებო, ლენინი აღარა გვყავს. მშვიდობით, ილიჩ!

მშვიდობით ბელადო!

ლ. ტროცკი.

ტფილისი, სადგური
22 იანვარი. საღამოს 8 საათი.

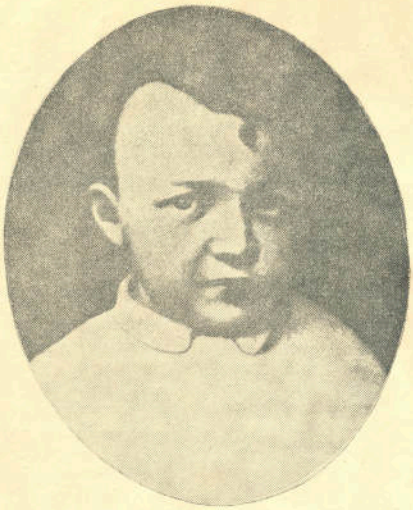

ჩვილი ლენინი.

დიდი მასწავლებელი

„ცუდად ხომ მაინც არ ჩაივლის
ეს განწირული სულის კვნესა“...

დღეს მთელ მსოფლიოში ყველა ერთი აზრით, ერთი ადამიანის სახელით არის გამსჭვალული. ზოგის გულში ეს ადამიანი იწვევს აღფრთოვანებას, სიყვარულს, ღრმა პატივის-ცემას; იგი არის იმედი მილიონი ხალხებისა. მას შეეცურებდენ როგორც უდიდეს მებრძოლს, რომელმაც გადალახა ძველი, ხავს მოკიდებული ცხოვრების ზღუდეები, ეს ადამიანი ყველა მშრომელის გულის მესიდღემე იყო და არის.

ყველა სისხლის მწოველი ექსპლოატატორი ამ ადამიანს ყოველთვის ზიზღით შეჰყურებდა; მასში ხედნი ბედავდენ ერთ უსაშინელეს და სასტიკ მტერს, მტერს რომელმაც არ იცოდა შებრალება მათი, ვინც ეს ცხოვრება მიღიონ მშრომელთათვის ჯოჯოხეთად აქცია. ყველა ქვეყნის და ყველა ჯურის ბურჟუაზია ამ დიად ადამიანს კბილის ღრჭენით შესცქეროდა და ყოველ ღონისძიებას ხმარობდა მისთვის სიცოცხლის დღენი შეემოკლებია. მათ ბევრჯელ სცადეს ეს. მაგრამ ამაოდ. ის კი ანთებდა ბრძოლის ცეცხლს, წინ მიიწევდა, აახლოვებდა ძველი დამყაებული ცხოვრების აღსასრულს; მან დასწურა კაპიტალისტური ქვეყნის დღენი.

მეორეს მხრით კი ის იყო მეშვეთა კლასის წინამძღოლი, შეუდარებელი ხელმძღვანელი ბრძოლის დროს; იგი იყო მშრომელ მასების ცხენტი, დაუშრეტელი ბრძოლის ენერგიის მიმცემი. მან მთელი დედა-მიწის მეექვსედი ნაწილის მშრომელი მასები საბრძოლველად ფეხზე დააყენა და მათ მტკიცე და ბრწყინვალე გამარჯვება არგუნა; დანარჩენებს კი გამარჯვების ბრძოლის ცეცხლი დაუნთო გულში.

დღეს, ამ ადამიანის სულის სიმტკიცით, შეუდარებელი ბრძოლის უნარიანობით, რევოლიუციონერობით და თავ-განწირვით, მთელი მსოფლიოს მეშვეთა კლასი ბრძოლაშია ჩაბმული პირ-სისხლიან კაპიტალთან; ის ამ ბრძო-

ლენინი მოწაფეობამდე.

ლაში გაიმარჯვებს, ვინაიდან მის წინ გაშლილია ამ დიდი ადამიანის ბრძოლის და მოქმედების გზა.

ეს ადამიანი არის ლენინი. ჩვენი სიამაყე, უდიდესი მასწავლებელი, ყველაზე დიდი ფალავანი რევოლიუციონერულ ბრძოლებში. ის დიდი სქმე,—ოქტომბრის რევოლიუცია,—რომლის მსგავსი ჯერ კაცობრიობის ისტორიას არ ახსოვს, რომელმაც თავდაყირა გადაატრიალა ყველი, რაც კი ძველი ცხოვრების სული და გული იყო: კერძო საკუთრება, კაპიტალისტური წარმოება და მასზე აგებული საზოგადოებრივი ურთი ერთობა, ლიტერატურა, იდეოლოგია,—მისი ურყევი ნებისყოფის შედეგია.

ლენინი, რევოლიუციის და ახალი ცხოვრების უდიდესი ხელოვანი, დღეს აღარ არის; იგი გარდაიცვალა. მუშათა კლასს და საერთოდ კი ყველა ჩაგრულებს გამოუსწლტდა, ხელიდან გამოუცალა ის, ვინც 30 წლის განმავლობაში ამზადებდა მას უკანასკნელ გადამწყვეტ ბრძოლისათვის. დღეს მუშათა კლასის სული და გული სევდას მოუცავს, დანაღვლებულია იგი, რომ აღარ ჰყავს დიდი მასწავლებელი. მაგრამ ის მაინც არ შეანელებს ბრძოლის ქარ-ტეხილს და კვლავ თამამად განაგრძობს დიდი მასწავლებლის გზას, გზას ნახევრად უკვე გავლილს, გათელილს.

დღეს ყოველი ადამიანი, ყოველი მოაზროვნე, ვინც არ უნდა იყოს ის ლენინზე ფიქრობს; ზოგს მისი სიკვდილი ახარებს, ახარებს მუშათა კლასის წურბელებს, მსუნაგ ბურჟუაზიას...

ჩვენ, ვინც ლენინის მოძღვრებას, მისი როგორც რევოლიუციონერის მათაყვანებელნი ვართ, არ შეგვიძლია არ ვსთქვათ, რომ ისე სასტიკად ჩვენ არავის დაკარგვა არ გვეტკინებოდა, როგორც იმ ადამიანის, რომელმაც ცხოვრების ჯურღმულებიდან გამოიყვანა მილიონი მასები და უჩვენა მათ მომავალი საზოგადოების სწორი და ნათელი გზა, რომლის პოლოს მოსჩანს და ანათებს კომუნიზმის ბრწყინვალე ეარსკვლავი.

დიდი ოქტომბრის რევოლიუციამ, რომლის სულის ჩამდგმელი, თითქმის ერთად ერთი ხელმძღვანელი და ორგანიზატორი ლენინი იყო, ცხოვრების ზედა პირზე ამოატივტივა მუშათა კლასის ძირა ფენები, რომლებსაც მანამდე მზის სინათლე არ ენახათ. ძველი დროის ცხოვრების ეს გერები დაეწაფენ ცხოვრებას და ისეთი სისწრაფით მიაქანებენ მას წინ, რომ გულში ყველას უნთებს მომავლის იმედს, ახალისებს და აღფრთოვანებს მათ.

ლენინი არ იყო მხატვარი, ლიტერატორი, მაგრამ ის იყო უდიდესი ხელოვანი რევოლიუციისა. მან ოქტომბრის რევოლიუციით ცხოვრების ზედაპირზე ამოატივტივა მილიონი მასები, მასები უსწავლელი, გაუნათლებელი, წერა-კითხვის არ მკოდნე. ლენინის ერთი უდიდესი მოთხოვნა ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ, ეს მუშათა კლასის სწავლა-განათლების დაწაფება იყო ის თავის პრაქტიკულ მუშაობაში ყოველ ღონისძიებას ხმარობდა, რომ მშრომელთა მასები დასწაფებოდეს სწავლა-განათლებას, ვინაიდან მას სწამდა, რომ მუშათა კლასი კულტურის და ხელოვნების დარგში დიდ შესაძლებლობას იტევს.

და მართლაც ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ მუშათა კლასი ცხოვრების ყოველ დარგში იჩენს დიდ შემოქმედებითი ნიჭს. მხატვრულ ლიტერატურაში მუშათა კლასმა წარმოშვა მთელი რიგი მწერლებისა, ამხსნელნი ახალი სოციალისტური საზოგადოებრიობის, ახალი ცხოვრებით, კოლექტივიზმის სულით გაღვიძებულნი.

დღეს მუშათა კლასი ღრმა კვალს ამჩნევს ლიტერატურაში; ყოველ დღე იბრდება ოქტომბრის რევოლიუციის პირმშო პოეტების, მხატვრების რიცხვი. დღეს ჩვენშიაც და რუსეთშიც ყოველ დღე მოდიან ქარხანა-ფაბრიკებიდან ახალი ლიტერატურული ძალები, ენერგიით, სიცოცხლით აღსავსე, ახალი ცხოვრების ამსახველნი და გამმართლებელნი. სულ მოკლე ხნის განმავლობაში წარმოიშვა მთელი პლეადა პროლეტარული მწერლებისა. აქ სიცოცხლე სდუღს, ცხოვრებას მეტი სილამაზე და მიმზიდველობა ეშატება. საჭიროა კიდევ სულ მოკლე ხანი, რომ მუშათა კლასმა ლიტერატურაში მტკიცედ დაიკავოს პოზიციები.

მუშათა კლასის ოქტომბრის რევოლიუციის გარშემო მწერლებს, თან და თან ნიადაგი ეცლება; ახალ ცხოვრების ქარ-ტეხილს ვეღარ იტანენ და ნადგურდებიან.

ეს ოქტომბრის რევოლიუციის კეცხლის შედეგია. ოქტომბრის რევოლიუციის პირველი ნაპერწკალი კი ლენინმა დაანთო. მუშათა კლასის სამშვილდით მან ნაპერწკალი კოცონად აქცია, რომლის ალში გაეხვია ძველი დახავსებული ცხოვრება და ფერფლათ იქცა. დღეს მოდის და მოდის ახალი რიგები მწერლების მუშათა წრიდან. ესენი ახალი ცხოვრების მებაირაღტრენი არიან.

ლენინის მოწაფენი ლენინის გზით მივალთ.

ლენინი მოკვდა. მაგრამ დარჩა ლენინის გვარდია რკინის ენერგიით და ფოლადის ნებით აღსავსე.

ჩვენ დავგვრჩა მისი დიდიბნის გამოცდილება, ჩვენ დაგვრჩა მისი ძვირფასი ნაწერები. ყოველივე ეს ახალი თაობის სახარება იყო და იქნება. ამ ნაწერებზე არა ერთი და ორი თაობა აღიზრდება; ჩვენი „დროშაც“ ამ საქმეს ემსახურება, ამ გზას გაყვება.

ლენინი ჩვენი დიდი მასწავლებელია, იგი კვლავ დიდხანს იქნება ჩვენი ბრწყინვალე გზის მანათობელი და მისი დაუფასებელი შემოქმედება კვლავაც გაგვიადვილებს ამ გზით სვლას.

არტემ კვირიკაძე.

სრეშლიანი სტრიკონები

ის აქ მოვიდა ავდრიან დღეში
როცა ქვეყანა ორად ბნელოდა,
როცა სულს ვსწუავდით სიმხურვალეში
და გათენებას არვინ ელოდა.

სუფევდა ღამე გაეუალ გზებით,
იყო ქვითინი და მოთქმა მწარე;
გზა არ ვიცოდით, მხოლოდ აღგზნებით
ეძებდა ნათელს სული მწუხარე.

და გარინდებით ეამთა რბეეაში
სხვა სულის კივილს ვყეებოდი მეცა,
და იყო ღამე, ბრძოლა, რეეანში,
აფრა აწლილი გრგვინავდა ზეცა.

გადატირებულ ღამის სივრცეში
ვიჩრდილებოდით, მტერი გებარგავდა,
და ჩვენს ბრძოლას ხმებს დროთა სიღრმეში
ქარი და ყინეა სადღაც ჰკარგავდა.

და ის მოვიდა ამ ბნელ ღამეში
როცა ქვეყანა ორად ბნელოდა,
როცა სულს ვსწუავდით სიმხურვალეში
და გათენებას არვინ ელოდა.

მოვიდა იგი ციური ვნება,
შიში და ხარი დასცა ორწოხებს,
და დაგვიტოვა ანდერძი, მცნება:
„ომი სასახლეთ, მშვიდობა ქოხებს“.

და მცნება საღვთო ლოზუნგათ იქცა
ის ღრმათ შეიჭრა ჩაგრულთა გულში,
თუც ცა შეჭანდა და გადმოიქცა
ლტოლვა მარადი იმუნება სულში.

ის ისევ სცოცხლობს სინამდვილეში,
ჩვენ ისევ მისკენ გვიპირავს თვალი,
გლოვა და ხარი მაშვრალთ უხნებში
დროებითია და წარმავალი.

ასწევენ კუბოს დიდი მოძღვრისას,
ხვალ ბედის საზღვარს გადავსცილდებით,
და რაც დღეები გაიელას ალბად
ჩვენ უფრო მწარედ ავქვითინდებით.

გლოვის წამებში ნაბიჯს ვამძიმებთ,
ისმის ძახილი, არ არის შველა,
დაკარგულ ბელადს ცრემლით ვაცილებთ,
ბედის ეკრანზე გამოკრთის ყველა.

მოკვდა სხეულით, არ არის ჩვენში,
სიცოცხლის კარი ბედმა დაჰკეტა,
და ეს გლოვის ხმა ყველა ქვეყნებში
გადირბენს ისე როგორც პლანეტა.

ქარი ტირილით მიმოზეხს არხეევს,
ჩამოწეა ნისლი, ცახცახებს ეერხეი,
და გოლგოთაზე სიჩუმეს არღეევს
ცოდან მომსკდარი ელვა და მეხი.

ასწევენ კუბოს დიდი მოძღვრისას,
ხვალ ბედის საზღვარს გადავსცილდებით,
და რაც დღეები გაიელას ალბად
ჩვენ უფრო მწარედ ავქვითინდებით.

ი. ხონელი.

ლ ე ნ ი ნ ი.

საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირს შეუძლია დაიკვეხოს ლენინით. ოცდაათი წლის მოღვაწეობით ლენინმა შესძლო შექმნა ისეთი მჭიდრო რიგებისა, როგორიც არის კომუნისტური პარტია. ეს პარტია არა გავს სხვა პარტიებს არც თავისი ბრძოლის მიზნებით, არც ორგანიზაციულ სტრუქტურის პრინციპებით.

კომუნისტური პარტია ერთად ერთი პარტიაა, რომელიც პირველად მოსწყდა ძველ კაპიტალისტურ ქვეყანას, გამოეყო მას და შეუდგა ახალი ქვეყნის შენებას.

იყო დაბრკოლებები, უდიდესი დაბრკოლებები... კომპარტიას სდევნიდენ ოცდაათი წლის მანძილზე ნიკოლოზ მეორის სისხლიანი ჯალათები და შემდეგ კი მენშევიკ-ესერები. სდევნიდენ მაგრამ ეს პარტია მტკიცეთ და შეურყეველათ ვიდოდა წინ ერთხელ არჩეულ გზით.

ლენინი სული იყო ამ პარტიის, ლენინი გული იყო ჩვენი რევოლიუციონერი მოძრაობის.

მას ახასიათებდა განსაკუთრებული თვისებები: რკინის ენერგია, ურყევი რევოლიუციონური ნებისყოფა, გამბედაობა, ენტუზიაზმი. ყველა ეს თვისებები აუცილებელია მებრძოლ პროლეტარიატის ბელადისათვის.

ლენინმა არ იცოდა დასენება, თავისი საკუთარი თავი: კაპიტალისტური საზოგადოების ინდივიდუალიზმისაგან სრულიად განთავისუფლებული, ის მთელი თავისი სულით და გულით, მთელი თავისი არსებით მომავალ კოლექტივისტურ საზოგადოებას ეკუთვნოდა. აქეთკენ მოუწოდებდა ცეცხლის სიტყვებით... ლენინი თვით ღებულობდა აქტიურ მონაწილეობას, თვით მიუძღოდა წინ შშრომელთ ამ ახალი ქვეყნის ასაშენებლათ...

კომუნისტური პარტია ეს კოლექტიური ლენინია. კომუნისტური პარტია ამ ხნის განმავლობაში გაიტეხთა ლენინიზმით, შეისისხლხორცა იგი. ის ლენინთან ერთად ქმნიდა საბჭოთა ქვეყანას, ლენინთან ერთად ზიდავდა მძიმე ტვირთს რეეოლიუციონური ნგრეეის და აღმშენებლობისას.

კომუნისტური ინტერნაციონალიც წავიდა ლენინის გზით. ყველა ქვეყნის შეგნებული მუშები დაირაზმენ კომინტერნის დროშის ქვეშ. როდესაც მეორე ინტერნაციონალის დროშა მუშათა სისხლში ამოისვარა, მათი სისხლით შეიღება, მაშინ ლენინმა პირველათ აღმართა კომინტერნის ბრძოლის დროშა. და ის არ მოსტყუედა. კომინტერნი გახდა უძლიერესი ორგანიზაცია, რომელიც ხელმძღვანელობს მსოფლიო რევოლიუციის დიდ საქმეს.

ლენინს იცნობს მთელი ქვეყნის მუშები. ის ბელადია არა მარტო საბჭოთა კაეშირისა, არამედ მთელი

მსოფლიოს მშრომელთა. ლენინის სახელს სწყევლიდა და სწყევლის ბურჟუაზია, დაჩაგრული კლასები კი მას ქებადიდებას უგზავნიდნენ.

დღეს ეს ლენინი გამოეცალა ჩვენს რიგებს...

მტრები ფიქრობენ: ლენინი მოკვდა, ყველაფერი გათავდა, კომპარტია დაიღუპებაო და სხვ. ვინც ასე ფიქრობს ის მხოლოდ თაფის თავს ატყუებს.

ლენინი ძლიერი იყო და არის მით, რომ მას მიჰყვებოდა და მიყვება მილიონები. ლენინი ძლიერი იყო მით, რომ მშრომელთა მასების მიდიოდენ ლენინს მიერ დასახულ გზით.

ეხლა?

ეხლა მშრომელნი კიდევ უფრო შემოკრებიან ლენინიზმის გარშემო, კიდევ უფრო შეამჭიდროებენ რიგებს. ლენინი და ლენინიზმი უძლეველია, რადგან მისკენ არის დრო, ეპოქა, ისტორია. ჩვენი მტრების კბილთა ღრჭენა და იარაღის ქნარუნი მომავალმიც ჰპოვებენ შესაფერ პასუხს.

ლენინი მოკვდა და მას დღეს ვასაფლავებთ... მაგრამ კელავ სცოცხლობს და იცოცხლებს ლენინიზმი, მისი რჯულის რაზმი. მდაბალათ თავი მოვიხაროთ ლენინის ცხედრის წინაშე! შეუხოვრათ და მეფეჩრათ ვიაროთ წინ ლენინის მიერ ნაჩენები გზით... ეს არის თავდები ჩვენი გამარჯვებისა.

კ. ორაგველიძე.

ლენინისათვის!

სამოქალაქო ომი გაჩაღებულია. ყველგან თითქმის მუდამ დღე საშინელი სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა სწარმოებს, ბრძოლა შეუპოვარი, დაუნდობელი, მხეცური. „ადამიანი ადამიანისათვის მგელიაო", ძველად იყო ნათქვამი, მაგრამ კლასი კლასისათვის კი ნამდვილი ფოცხვერი ყოფილა, რომელიც მშიერი თუ მაძღარი მტერს მაინც ეკვეთება.

სოფელ მ—სიან წითლების სულ მცირე რაზმს დაეალებული აქვთ პატარა, მაგრამ მეტად მნიშვნელოვან ხიდის დაცვა.

ამოცანა მარტივია, მაგრამ ბრძანების ბოლოში სულ მოკლედ და ავრეთვე მეტად მარტივად მოწერილია: „ან დაიცავით, ან ყველამ თავი შეაკალით, ოღონდ ორი საათით შეახერეთ მტერი!" მეტი არაფერი. მაგრამ ამოცანა ყველა დამცველისათვის ადვილი გასაგებია. და აქ ხომ მხოლოდ გაგება და შეგნებაა საჭირო. რა ადგილი უნდა ჰქონდეს მსჯელობას.

„ან დაიცავით, ან მოკვდით!!.. ორი საათით, ორი საათით"!..

უთვალავი ძალით მოაწყდა მტერი წითლების პატარა რაზმს. ავრიალდა ზარბაზნები, გაისმა ტყვიამფრქვევების გულშემზარავი რახა-რუხი... სკდება ყუმბარები, ერთი მეორეს მოსდევს, ააქვთ კორიანტელი, ადის ზეით ამოგლეჯილი მიწის მტვერი და თან მოაქვს მოწყვეტილი ხელი, ფეხი ადამიანისა... შეიქმნა ჯოჯოხეთი...

ერთი საათის განმავლობაში წითლების ისედაც მცირე ჯგუფი განახევრდა... შავები კი მოდიან, მოდიან უთვალავნი... ვით შავი ყორანნი მოეწნენ მთელს არე-მარეს... ჰქუხს და სჭექს ზარბაზანი, საზარლად რაკრაკებს ტყვიამფრქვევი, მაგრამ წითლები მაინც მაგრად არიან...

კიდევ ნახევარი საათი... ნახევარი საათი დარჩა!.. მაგრამ ვინღაა დამცველი: მძიმედ დაჭრილი ტყვიამფრქვეველთ, მეთაური და ერთი მსროლელი. მაგრამ ტყვიამფრქვევი მაინც მუშაობს, არ უშვებს შავებს ხიდთან ახლოს...

გასკდა ახალი კარგათ დამიზნებული ყუმბარა... უცნაურად შემოკრტიალდა წითლების მეთაური და პირქვე დაეცა იქვე, მის მახლობლად ფართხალობდა წითელი მსროლელი, რომლისათვისაც ყუმბარის ნატეხს თავი გაეპეჭყა...

მუშაობს მარტო ტყვიამფრქვევი, არ უშვებს ხიდთან ახლოს შავებს...

ორი საათი სრულდება. კიდევ ახალი ყუმბარა. გადატრიალდა ტყვიამფრქვევი და თან გადაჰყვა ყველა ტყვიით განგმირული ტყვიამფრქვეველი მასთან მომუშავე, მაგრამ ხელიდან მაინც არ უშვებს მანქანას... ძალა მიხდება, მომაკვდავს ეელარ მოუმართავს იგი... მუცელში ორ ადგილას მძიმედ არის დაჭრილი.

მაგრამ ორმა საათმა უკვე განვლო. ამოცანა შესრულებულია... აღსრულებულია მარტივი მხოლოდ კატეგორიული ბრძანება.

წითლებში არავინ გადარჩა... წითელი სისხლით შეიღება ხიდი.. მაგრამ ბრძანება შესრულებულია.

შესწყდა ბრძოლა. შავები გაეიდნენ ხიდს, არ იცოდნენ თუ რა ძვირად დაუჯდებოდათ იქ წინ ეს ხაწია ხიდი და აქ დათხეული წითელი წვიდა სისხლი.

სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა ბრძოლის ველზე. აქ იქ მოსჩანს დახოცილთა გვამები.

უცპად ბუჩქებიდან ორი სამი კაცი, შავი ღანდებივით დაძრწიან, თავალიერებენ არემარეს... მიუახლოვდნენ ხიდს, დაუწყეს სინჯვა დახოცილ წითლებს, უშინჯავენ ჯიბეებს, ამორბენ ტანზე და ფეხსაცმელს...

ერთი მათგანი მოუახლოვდა ტყვიამფრქვეველს...

„ო-ო, შე წითელო ძაღლო, ცოცხალი ხარ?" საზარლად შეჰკივლა მომაკვდავს.

მას უცქერიან საშინელი ტანჯვით სავსე თვალები მუდარით, ხვეწნით... ძლივს ისმის ოდნავი კნესა...

„აეზარე!... შენთვის ტყვიას არ გავაფუჭებ... ჩამოგახრჩობთ როგორც ძაღლს!.. ადე, შე ძაღლო!" და მაგრად ჰკრა მუცელში ქუსლი...

—„მოქალაო, იქონიე მოწყალება... ეკვდები", მოესმა მოსუსტებული, ხრინწიანი ხმა.

შავმა დაუწყო ჩხრეკა და უბიდან ამოაცალა სურათი... სურათი რომელიღაც ერთ ჟურნალიდან იყო ამოჭრილი... წითელს მუდამ უბეში გულთან დაჰქონდა.

შავი დააკვირდა სურათს...

„ო-ო, ლენინი!" და მიაფურთხა სურათს. თითქოს გახურებული რკინის შამფური ჩასცეს ისედაც გაჟარვარებულ მუცელში და შიგ მოატრიალესო, გველივით ნაკბენი ისე წამოხტა მომაკვდავი წითელი, მისწვდა ყელში შავს და მაგრად მოუჭირა ხელები...

„მაგას კი არ შეგარჩენ!.. ღრჩობით მისძახა წითელმა

და უფრო მოუჭირა ყელში ხელები. რკინის სალტესავით მოეჭირა ეს ხელები შავს, ხელები უკვე მკვდარი ადამიანისა.

ბევრი ეცადა, ბევრი იტორტმანა შავმა, მაგრამ ვერ მოიშორა საშინელი ხელები და მალე გულწასული დაეშვა მიწაზე და ზედ დააწვა წითელი ტყვიამფრქვეველის გვამი, ხელები კი ყელს არ შორდებოდნენ და უფრო და უფრო უჭერდნენ ყელს. შავს თვალები საზარლად გადმოუცვივდა, ენა გადმოაგდო... დაიხრჩო, წითელის ქვეშ მოყოლილი!..

ვინ იყო წითელი ტყვიამფრქვეველი? მისი სახელი, გვარი?..

არ ვიცი... ვიცი მხოლოდ ერთი მრავალთაგანი...

ან რა საჭიროა სახელი გვარი?.. ის ხომ მოკვდა ლენინისათვის!

განა ეს საკმარისი არ არის?!

ი. გედევანიშვილი.

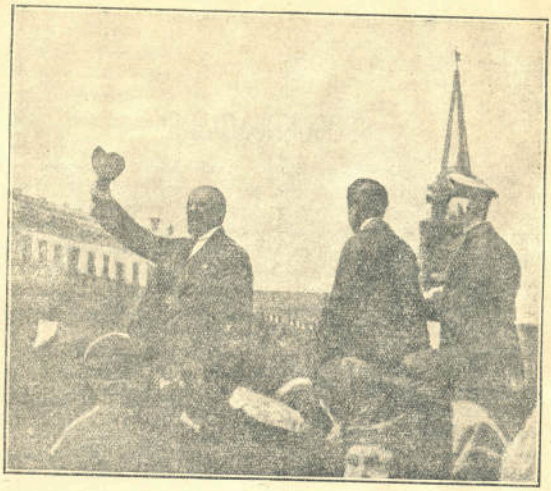

ლენინი კრებაზე.

ლენინის დასაფლავებაზე

ლენინ...
მილიონები იყო შენი მზე
და მათი რისხვით შორს გაქანება
შენ — ულმობელმა ელექტროს ჩქერზე —
გადააჭექე ცეცხლის ქარებათ...
...და უკვდავი ვხორებს ხმა-მაღლა:
„აუ! მესია!.. მედგრათ წინ, წინ, წინ...
დე, თქვენმა სულმა არ იგრძნოს დაღლა...
საბედისწერო დღეა-დღეს მიწის...
ალ-მოდებული ქვეყანა იწვის...
აუ! მესია!., მედგრათ... წინ, წინ, წინ!.."
სისხლის ნაკურში გამოისმოდა
ლენინ!.. ეს შენი ცეცხლის ბრიალ!..
და განახლების ეტლს ქაოსიდან
მიაქანებდი როგორც ქარიანი...
შესძარ მსოფლიო... დაფლითე ზეცა
ბაკანალე ოქროს მოგვები...
ბებერ ქვეყანას მეხათ დაეცი
საბედისწერო ბრძოლის მოგებით
და დღეს...
ოჰ, ნუთუ ეს ბაცილები
რათ გეშხამაენ ჰაერს ბრწყინვალეს?!
რათ წამლავს ფიქრი გარდაცვალების
ჩვენს განახლებას, ჩვენს სიყმაწვილეს?!!
ლენინ!..
ცრემლით გვაქვს სავსე თვალები...
ქვესკნის ნიავი...
გლოვობს მიდამო...
დღეს ცრემლიანი მადრიგალები
ცეცხლის სიტყვების ნაცვლათ ბინადრობს...
მაგრამ...
შენ, ლენინ!..
ჩვენთან ხარ მარად...
სისხლის დროშები ჩვენს სულს აანთებს,
და ისევ ცეცხლათ
და ნიაგარათ
მოვევლინებით ქალაქებს და მთებს
და ძეგლს დაგიდგამთ
უძვირფასესს!..
ძეგლს — კომუნიზმის მზით განათებულს
რომ შენი სულით- სული გაივსოს,
თვით განახლებულ:
დედამიწის ბურთს...

პეტრე ხამსონიძე.

ლ ე ნ ი ნ

მთელი თფილისი შეიმოსა ყორანის ფერად.
იანვრის მტკვარი ახმაურდა მეტ მწუხარებით.
გარდაიცვალა ლენინი—ტოლი რესპუბლიკის და რევოლიუციის.
სახელი—გავარდნილი, როგორც მეტეცენგერშტეინ.
თფილისში მოულოდნელად გამოჩნდა ტროცკის აჩრდილი,
და მან პირველმა დაიტირა მსოფლიოს გმირი.
მისი პორტრეტის წინაშე
სდგას სამტრო ყარაული:
ჯარისკაცი და კომანდორი,
გიმნაზიელი და სტუდენტი,
ფილიპე მახარაძე და ლევან ლოლობერიძე.
თვით უხუცესი რევოლიუციის—მიხა ცხაკაია,
არის ამაროული, როგორც ქანდაკება.
ისეთი სახით სდარაჯობენ ლენინის სურათს,
თითქო ის თვითონ განისვენებს იმათ წინაშე—
და ეშინიათ შეაშფოთონ ბელადის ძილი.
თეატრები გლოვობენ ლენინის სიკვდილს
დუმილით და თ.ლხით.
სტამბები გამშვიდებით მუშაობენ და როგორც როიალები
უმღერიან დიდებას ლენინს.
ამ დღეებში ქალაქის რეჟისორია კოტე მარჯანიშვილი,
რომელმაც ჩამოიკვანა ღრუბლები ციდან და სახლებზე დაჭიდა.
მე დავაყენებდი ლენინის წინაშე გამლეტს და ოფელიას...
უკანასკნელად ეახლება მსოფლიო ლენინს:—
ის იყო: სტეპან ხალტურინის ნებისყოფა
და ელიაბოვის ინტელექტი, ის იყო შერიდანის გაჭანება და თრითოლეა.
ის იყო უნაზესი სახელი, რომელსაც არქმევენ ბავშვებს,—
მობრუნებული ნინელ.
თან ირონიული და სხივოსანი ღიმილი,
თან სოკრატის შუბლი, რომელიც შეატრიალებს მიწას.
გათავდა ავონია—დაეცა წვეთი,
მაგრამ იქნება კატაბრიობაში მისი სახელის
მარადი რეზონანსი.
ელლინური გმირები, და ღმერთები—პერიკლ, ზევესი
გაფითრდებიან და საუკუნეების სიმაღლეზე
დადგება ლენინი.
მე მაგონდება ტოლსტოის სიკვდილი,
როცა რუსეთმა დაიკივლა ტკივილისაგან.
პოეზია დაეუფლება ლენინის სახელს, როგორც ისტორია.
იქნება პეტროგრადის მაგივრად—ლენინგრადი—
სატახტო ქალაქი.
შეიქმნა ახალი მითი, ბრწყინვალე და ხმიერი,
როგორც ნიაგარა.

ვალერიან გაფრინდაშვილი.

ლენინი გიმნაზიელი.

ლენინი ციურიხში

მოგონება

ეს მოხდა 1910 წელს.

მე ექვსი თვის ჩასული ვიყავ შვეიცარიის ქალაქ ციურიხში.

ვცხოვრობდი ემიგრანტ სოლომონ დოლიძესთან.

დოლიძე 1906 წელს რკინის გზებზე გაფიცვებს მეთაურობდა. შვეიცარიაში იწერებოდა ბენდიანიძეც. ითვლებოდა იქაურ მოქალაქედ და მუშაობდა ავტომობილის ქარხანაში.

ჩვენთან ხშირად დაიარებოდა თედო კალანდაძე.

ყოველ საღამოს გვქონდა სჯა-ბაასი.

ჩვენთან ერთად იყო აგრეთვე ერთი სტუდენტი, რუსეთიდან გამოძევებული, დენილი ებრაელი მ. შულგინი— პოეტი და ლიტერატორი.

ერთს საღამოს გაცხარებული ლაპარაკი გვქონდა.

მე და შულგინი ვეკამათებოდით სოლომონ დოლიძეს. ის ჩვენ, როგორც იდეალისტებს, გვამარცხებდა და ბრაზი მოგვდიოდა.

ერთხელ ასეთს კამათის დროს შემოვიდა თედო კალანდაძე და გვითხრა: იცით, ციურიხში ლენინი ჩამოსულა და ხვალ საჯარო მოხსენებას გააკეთებსო.

მე ყველაზე ძალიან დავინტერესდი. შევეხვეწე თედოს: თუ ძმა ხარ, მოხსენებაზე წამიყვა მეთქი!

თედო ჯერ გამეხუმრა: პოეტებს რა ხელი გაქვთ პოლიტიკასთანაო, მაგრამ შემდეგ დამპირდა, ბილეთს გაგიშენი, შემოგიელი და ერთად წავიდეთო.

მოხსენება დანიშნულ იყო საღამოს შვიდს საათზე.

მეორე დღეს ჩვენ ოთხიანენ ხუთს საათზე დანიშნულ ადგილს მივედით.

ჩვენ გვეგონა, ყველაზე ადრე მისულები ჩვენ ვიქნებოდით, მაგრამ სულ წინააღმდეგი აღმოჩნდა.

ემიგრანტების დარბაზი ხალხით უკვე გაჭედილი იყო. შეგვედით.

ჯგუფ-ჯგუფად ლაპარაკობდნენ...

სოლომონ დოლიძემ შორიდან დამანახვა სხვა და სხვა პარტიის მოღვაწენი. ყველანი ციურიხს თავს აფარებდნენ.

აქ იყვნენ: მარტოვი, მარტინოვი, ესერები, პუნდისტები, ობნოვლენცები და სხვები.

ვკითხე: ლენინი რომელია—მეთქი? ლენინი ჯერ არ მოსულიყო.

ყველაზე ძალიან ლენინს დანახვა მეინტერესებოდა, რადგან, ჯერ ისევ თბილისში ყოფნის დროს მ. დარჩიაშვილის ოჯახში, სადაც მე ვიზრდებოდი და სადაც ხშირად დაიარებოდნენ: ნოე ჟორდანია, ფილიპე მახარაძე, და სხვა რევოლიუციონერები, ხშირად მესმოდა ლენინის სახელი, როგორც ბოლშევიკების ბელადის და მე მყავდა ის წარმოდგენილი უზარმაზარ კაცად.

კიბის ამოსავალში გაისმა ტაშის ხრიამული.

მე, როგორც პროვინციელმა, ხალხს ხელი მივკარ-მოვკარ; მინდოდა მალე დამენახა ლენინი.

არ დავინდე მანდილოსნებიც კი და მოვმძახეს: Sei ordnung!

დავინახე: კიბეზე მოდიოდა უბრალოდ და სადად ჩაცმული კაცი.

ეს იყო ლენინი.

ტაშს უკრავდნენ. ყვავილებს ესროდნენ. მისი ნაცნობები სალამს აძლევდნენ. მე წარმომედგინა ლენინი მაღალ-მაღალ, ახოვან ადამიანად, მაგრამ იმედი გამიცრუდა, ის იყო შუა ტანის კაცი: ოდნავ წვიური, გამხდარი და დანაოჭებულის სახით. ჩაცვენული თვალებით და მთლად შუბლად ქცეული, ჭაღარა შეროსული.

მარტოვი და მარტინოვი მიესალმნენ.

სცენაზე მივიწვიეს. ერთი სათვალეებიანი, ჯუბის ტანის კაცი,—მე გვარი აღარ მახსოვს,—თავმჯდომარედ აირჩიეს. თავმჯდომარე მცირე სიტყვით მიესალმა ლენინს და თავისი ადგილი დაუთმო.

ლენინმა დაიწყო ლაპარაკი.

ჯერ ილაპარაკა საერთო პოლიტიკაზე, შემდეგ გადავიდა რუსეთზე. შეეხო სასელმწიფო სათათბიროს, დაგმო იგი. შეეხო კლასთა ბრძოლას. ხანგრძლივად ილაპარაკა ეროვნულ საკითხზე და სხ.

პირველად ლაპარაკობდა მძიმედ და დამშვიდებით, შემდეგ, თითქოს ვისმეს მოწინააღმდეგეს ეკამათებაო, მისი ტონი მაღლდებოდა და ცეცხლი ედებოდა.

ყველანი სულგანაბულნი ისხდნენ და ყურს უგდებდნენ. ყველა დაიპყრო. ის, საშუალო, გამხდარი კაცი ჩემ თვალწინ გაიზარდა და რაღაც ბუმბერაზად მეჩვენებოდა.

მას შემდეგ განვლო თოთხმეტმა წელმა. და ის კაცი, რომელსაც მე ციურიხში შეეხეთ მოხსენებაზე შემთხვევით და რომლის სიდიდეს ნაწილად ვერ ვგრძნობდი, გადაიქცა საერთაშორისო რევოლიუციის ბელადად.

მან დაჩრდილა წარსულის ყველა გმირების დიდი სახელები.

სანდრო შანშიაშვილი.

ვლადიმირ ლენინი

(ბიოგრაფიული ცნობები)

ვლადიმერ ლენინი დაიბადა 1870 წ. ქ. სიმბირსკში სახალხო სასწავლებლების დირექტორის ოჯახში.

ლენინის მამა ჩამომავლობით გლეხი იყო. ის დიდხანს მუშაობდა ვოლჟაზე სახ. სასწ. დირექტორად და დიდი სიყვარულით ჰქონდა დაწესებული როგორც ამხანაგების ისე მთელი მოსახლეობის.

მამა დედაზე უფრო ადრე მოუკვდა ლენინს. უკანასკნელი გარდაიცვალა 1913 წ.

ემბრიონიაში ცხოვრების დროს, მეფის მთავრობის მიერ დევნილი ლენინი ხშირად მიემგზავრებოდა შვეიცარიაში თავისი მოხუცი დედის მოსაუვრებლად და მოსაალერსებლად.

ვლადიმერ ილიჩი სწავლობდა სიმბირსკის კლასიკურ გიმნაზიაში. 1887 წ. 8 მაისს შლისსელბურგის ციხეში ჩამოაღრჩეს მისი უფროსი ძმა ალექსანდრე ულიანოვი, რეგოლუციონერი და ტერორისტულ ჯგუფებში მონაწილე. სხვასთან ერთად მას ბრალდებოდა ალექსანდრე მესამის მკვლელობის მოწყობა.

სიმბირსკის გიმნაზიის დასრულების შემდეგ ლენინი შედის ყაზანის უნივერსიტეტში იურიდიულ ფაკულტეტზე, რადგან დიდი ქალაქების უნივერსიტეტების კარები მისთვის დახურული იყო. ლენინი სტუდენტად მაინც დიდ ხანს არ დარჩენილა. 1888 წ. თებერვალში სტუდენტურ რეგოლუციურ მოძრაობაში მონაწილეობის მიღებისათვის ის გამორიცხეს უნივერსიტეტიდან და გადაასახლეს ყაზანის გუბერნიის მიკადნელ კუთხეში. მას რამდენჯერმე განუცხადეს უარი უნივერსიტეტში ხელახლა მიღებაზე და მხოლოდ ოთხი წლის შემდეგ 1891 წ. მას მიეცა საშუალება სასწრაფოდ ჩაებარებინა გამოცდები პეტერბურგის უნივერსიტეტი იურიდიულ ფაკულტეტზე. სტუდენტობის დროს ლენინი იმყოფებოდა პოლიციის სასტიკი თვალყურის ქვეშ. მას აღკრძალული ჰქონდა გამგზავრება სახლეარ-გარედ.

1888—89 წლებში ლენინი თითქმის გამუდმებით სტუდენტობს ყაზანში ხოლო 1889 წლის ხაფხულში ის მიემგზავრება სამარაში, სადაც რჩება 1893 წლამდე. აქ ის უახლოვდება მარქსისტების პირველ ჯგუფის წევრებს ა. ი. სკლიარენკოსა და ი. ხ. ლალაიანცს. იმავე წლის შემოდგომაზე ლენინი ჩადის პეტროგრადში.

* * *

ლენინის პირველ რეგოლიუციურ მოღვაწეობამ სტუდენტურ წრეებში ჩაიარა.

„როდესაც ლენინი დათხოვნილი იყო ყაზანის უნივერსიტეტიდან, ამბობს ზინოვიევი, ის ჩამოვიდა პეტროგრადში. და აი ის გვიამბობდა ჩვენ, თუ ჯერ კიდევ სამარაში ოდნავ გატაცებული მარქსიზმული იდეებით, როგორ დადიოდა პეტროგრადში და ეძებდა მარქსისტს. მაგრამ მარქსისტების „ჯგუფი“ მაშინ ძალიან იშვიათი იყო. მარქსისტი არ იყო პიტერში, ის უნდა გეძებნა დღისით, სანთლით ხელში“.

ხალხოსნებმა („ნაროდნაკებმა“) დაიოფლეს მთელი ინტელიგენცია, ხოლო მუშათა კლასი ახლათ იღვიძებდა პოლიტიკური ცხოვრებისათვის.

ლენინი მართალია სტუდენტობაში მუშაობდა ხალხოსნურ წრეებში, მაგრამ ის ხალხოსნები არასდროს ყოფილა. ის თავის დღეში არ იზიარებდა ხალხოსნურ თეორიებს და მისი სახელის გახმაურებაც დაიწყო იქიდან, როდესაც, მან სასტიკი ბრძოლა გაუმართა რეგოლიუციურ ხალხოსნობას. მაგრამ ისეთი დიდი პატივმცემელი და დამფასებელი არა ჰყოლია ამ პირველ რეგოლიუციონერთა თაობას, როგორც ლენინი.

ლენინს, როგორც არავის, აბრმავებდა ისეთი სახელები, როგორც: სოფია პეროვსკაია და ჟელიაბოვი, რომელნიც ოთხმოციან წლებში ყუმბარებითა და რევოლვერებით აფეთქებდნენ მეფესა და მეფობას.

ლენინს უდიდესი სიყვარულით უყვარდა პირველი დიდი ბელადი მუშათა, დერგილი სტეპან ხალტურინი, რომელმაც ნაღმი მისცა „სახმთრო სასახლეს“ და რომელმაც მუშათა კლასის სახელით გაბალა წითელი დროშა პოლიტიკური ბრძოლისა ცარიზმის წინააღმდეგ.

* * *

პეტროგრადში ჩამოსვლისთანავე ახალგაზრდა ლენინი აწყობს მუშათა წრეებს და იახლოვებს თავის გარშემო ინტელიგენტ-მარქსისტების პირველ ჯგუფს. მცირე ხნის შემდეგ ხალხოსნურ-ინტელიგენტურ წრეებში ატყდება დიდი გაზაფხული, როდესაც ლენინი პირველ გამოსვლისთანავე თავისი ბრწყინვალე ეკონომიური წერილებით ეტაკება ნ. მიხაილოვსკის ილინის ფსევდონიმით.

1894 წ. გამოდის ლენინის პირველი და არალეგალური ნაშრომი „ვინ არიან ხალხის მეგობრები და როგორ ებრძვიან ისინი სოციალ-დემოკრატებს“. მეორე წელს ლენინი მიემგზავრება ევროპაში. აქ ის მცირე ხნით უახლოვდება აქსელროდს, პლეხანოვს და ხასულიჩს. იმავე წლის ენკენისთვეში ბრუნდება პეტროგრადში და აარსებს „მუშათა განთავისუფლებისათვის მებრძოლ კავშირს“.

ამ ორგანიზაციის დაფალებით ლენინი აწყობს პირველ მუშათა გაფიცებს, სცემს უბრალო ფურცლებს, რომლებიც შეიცავენ პეტერბურგელ მუშების ეკონომიურ მოთხოვნილებებს. მაგრამ პოლიციასაც არ სძინავს და იგი ატუსაღებს „კავშირს“ და მასთან ლენინსაც.

1896 წ. ლენინი ციხეშია. ხოლო 1897 წ. მას ასახლებენ ციმბირში. აქ სწერს წიგნს „კაპიტალიზმის განვითარება რუსეთში“. და „რუსეთის სოციალ-დემოკრატიის ამოცანები“. ამ წიგნებით ის საბოლოოდ ამარცხებს ხალხოსნობას და „ეკონომიზმს“.

ამ დროს ჯერ კიდევ არ იყო გარკვეული როგორ დამოკიდებულებაში იყო მუშების პოლიტიკური ბრძოლა თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ. მაშინდელი „ეკონომისტები“ დღევანდელი მენშევიკების წინამპრები ადიარებდნენ, რომ პოლიტიკური ბრძოლა დაკისრებული ჰქონოდა ლიბერალურ ბურჟუაზიას, ხოლო მუშებს კი ბრძოლა ხელფასის მომატებისთვის. აქ ლენინმა პლეხანოვთან ერთად მოგვცა დიდებული ანალიზი რუსეთში მებრძოლ სოციალური ძალების.

— ჩვენ არ შეგვიძლიან ეუცადოთ პოლიტიკურ თავისუფლების მოპოვებას მუშათა პარტიის დასაარსებლათ,

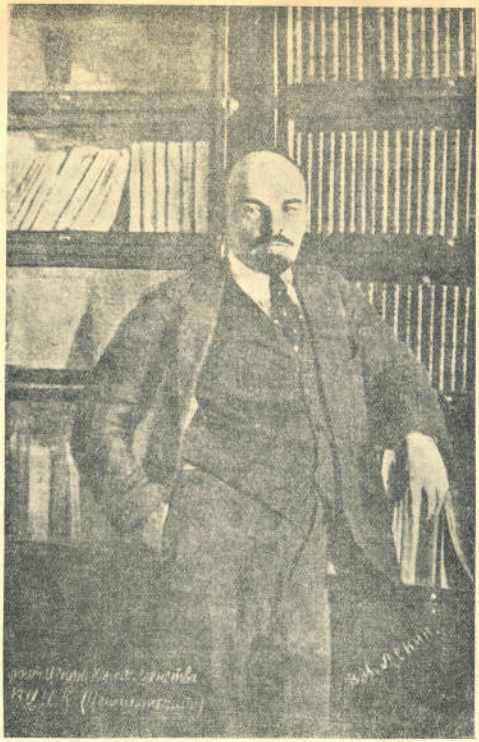

მუშათა ორგანიზაციები უნდა შეიქმნეს ეხლავე ცარიზმის კრთების ქვეშე, ვიდრე ბურჟუაზია არ ჩაიგდებს მთავრობას. ხსენებული ბროშიურის დედანი ლენინმა გაუგზავნა შეიცარიაში „შრომის განთავისუფლების“ ჯგუფის წევრებს: პლეხანოვს, აქსელროდსა და ზასულიჩს, რომლებმაც სულ პირველებმა დაამყარეს რუსეთში სოციალ-დემოკრატია. ისინი მაშინ სცხოვრობდენ ემიგრაციაში 15 წელი. ამ წიგნით მაშინ აღტაცებული იყო პავლე აქსელროდი, რომელმაც საჯაროთ სთქვა, რომ პლეხანოვის შემდეგ გამოჩნდა ბელადი, მუშათა მოძრაობის პრაქტიკი, რომ ლენინი—ძალაა, დიდი მომავალის შარავანდედით მოსილი.

ასეთივე დიდი აურზაური გამოიწვია ლენინის მეცნიერულმა შრომამ ზემოდ აღნიშნულმა წიგნმა „კაპიტალიზმის განვითარება რუსეთში“.

ეს წიგნი საბოლოო დამარცხებაა ხალხოსნების. ლენინმა აქ დაამტკიცა, რომ რუსეთიც ვერ ასცდება კაპიტალიზმის სტადიას. მან ციფრების მთელი რიგით დაამტკიცა რომ რუსეთი 90-იან წლებში უკვე შეეიდა კაპიტალიზმის ფარგალში.

ეს წიგნი თვით ბურჟუაზიული პროფესორებისგანაც დაფასებულია როგორც დიდი მეცნიერული ნაშრომი.

ამავე პერიოდში ლენინი აწარმოებს ბრძოლას ეგრედწოდებულ ლეგალურ მარქსიზმის წინააღმდეგ, რომლის სათავეშიც იდგენ პ. სტრუვე, ტუგანბარანოვსკი და სხ. დღევანდელი ბელადები კონტრ-რევოლიუციურ ბურჟუაზიისა. ლეგალური მარქსისტები პირველად იყვნენ თანამებრძოლები სოციალ დემოკრატიისა ხალხოსნების წინააღმდეგ და ერთხანს ბლოკიც ჭონდათ შეკრული. მაგრამ ლენინის ფრთხილმა ყურმა მაშინვე აღმოაჩინა ყალბი ნოტები პ. სტრუვეს და კომპ. პირველ ნაწერებში. ლენინმა მაშინვე სთქვა, რომ ეს—მოკავშირეა მხოლოდ ერთი საათით, რომ ესენი ბოლოს ჩვენი გამცემლები შეიქნებიან.

სტრუვეს წიგნი თავდება სიტყვებით: „ვაღიარებთ ჩვენს უკულტურობას და წავალთ სასწავლებლად კაპიტალიზმთან“. ამაზედ ლენინმა ასტეხა განგაში და შეუძახა:— თქვენ ბურჟუაზიული იდეოლოგი ხართ. თქვენ მალე წახვალთ ჩვენგან, თქვენ უღალატებთ მუშათა კლასს!“

და განა არ გამართლდა ეს ყოველივე?

***

ციმბირიდან დაბრუნების შემდეგ ლენინი მიდის სანკტ-პეტერბურგში. ეს არის მისი პირველი ემიგრაცია. 1901 წ. მარტოვთან და პოტრესოვთან ერთად ლენინი ხელმძღვანელობს გაზ. „ისკრას". ლენინის პირველი წერილი „ისკრაში" იყო „სად და დავწყოთ" ამ წერილში მან გაშალა თავისი ახლობელი პროგრამა მუშათა მოძრაობისა და რუსეთის რევოლიუციისა. მან აქ სავსებით დასახა საუფლებელი კომუნისტური პარტიის პროგრამისა და რევოლიუციურ ტაქტიკისა. ამ წერილში მოცემულია მთელი კვინტესენცია ბოლშევიზმის. ეს წერილი იყო კონსპექტი შემდეგში გამოსული ლენინის წიგნის, რომელსაც ჰქვიან „რა ვაკეთოთ" ამ წიგნში ლენინმა დაასაბუთა და გადასჭრა რევოლიუციური სულით ყველა მტკიცნეული საკითხები მაშინდელი ეპოქის მოძრაობისა.

„ისკრაში" შეურიგებელი ბრძოლა გამოუცხადა ეგრედწოდებულ „ეკონომისტებს" ე. ი. მომავალ მენშევიკებს და მასთან ერთად ესერების ავანტიურისტს. 21 წლის წინად მაშინ ახლად აღორძინებულ ესერებს მან უწოდა „ტერორისტული ავანტიურისტები". თქმა იმისა, რომ ესერები იყვენ რევოლიუციონერი რომანტიკოსები და ფანტასტები, მაშინ თითქოს წინასწარმეტყველება იყო. ხოლო ამის-თვის კი საჭირო იყო დიდი რევოლიუციონერ-მარქსისტული ინტუიცია, ამისთვის საჭირო იყო მხოლოდ ლენინობა.

„ისკრა" პოლიტიკურ ბრძოლასთან ერთად დიდ საორგანიზაციო მუშაობასაც ეწეოდა და ირგვლივ იკრებდა ძალებს. მან შექმნა საორგანიზაციო კომიტეტი. „ისკრაშივე" მუშავდება თანდათანობით რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის (დღეს კომუნისტურის) პროგრამა.

მაგრამ მალე გამოირკვა უთანხმოება მარტოვთან და მერე პლეხანოვთან, რომელიც სტოვებდა მარქსიზმის პრინციპებს და თითს უწევდა ოპორტუნიზმს. მაშინ ლენინმა გასწყვიტა კავშირი მათთან და „ისკრაც" მათ დაუტოვა.

ახლა მან შექმნა პირველი ბოლშევიკური გაზეთი „წინ" სადაც ის მწარე ტყეობით უპასუხებდა პლეხანოვის მძიმე არტილერიას, რომლიდანაც ძალე აღარაფერი დარჩენილა.

1905 წელს, სამოლოოდ გამოირკვა, რომ რაც არის ცოცხალი და მოძრავი მწორმელ პროლეტარულ რუსეთში, ყველაზე ეს გაჰყვება ბოლშევიკებს.

1905 წლის პირველმა ბოლშევიკების ყრილობამ ჩაუყარა საძირკველი დღევანდელ კომუნისტურ პარტიას და მაშინ ლენინმა აიმაღლა ხმა, რომ ჩვენ ვერ შევჩერდებით ბურჟუაზიულ რესპუბლიკის შექმნის გზაზე, რომ ჩვენი რევოლიუცია იდგება ბურჟუაზიულს და სოციალისტურ გადატრიალების საზღვარზე.

1905 წლის რევოლიუციაში ლენინის როლი ძალიან დიდი იყო. მაშინ მუშათა კლასმა იგრძნო საბჭოების აუცილებლობა და ამ დროიდან ლენინის მიმდევარი გახდა. თუმცა მწარედ დამარცხდა მოსკოვის შეიარაღებული აჯანყება მაგრამ ბოლშევიზმის პოლიტიკა მაინც გამარჯვებული იყო.

მენშევიკები და პლეხანოვი უსაყვედურებდენ ლენინს ამ გამოსვლის გამო, მაგრამ ლენინი კარგათ გრძნობდა, რომ ეს აჯანყება იყო პირველი შეტაკება ბურჟუაზიისა და პროლეტარიატის შორის, რომ საბჭოები ნიშნავს მუშურ რევოლიუციას.

***

1908—1910 წწ. ლენინი ევროპაშია და ეწევა დიდს თეორეტიულს მუშაობას. ეს იყო დრო შაი რეაქციისა, სტოლიპინის რეჟიმისა.

თითონ ლენინიც მაშინ გაჭირვებული იყო: ხშირად შიშიერი, ავადმყოფი, დაქანცული ის მაინც იმედის ცეცხლს უდგეებდა მთელ მუშათა კლასს. და ეს მაშინ, როცა ბრძოლაში გაჭალარავებული ბელადები გულგატეხილები გარბოდენ.

ლენინი ამ დროს ძალიან ბევრს მუშაობდა, სწერდა საპოლემიკო წერილებს, იგერიებდა მრავალ მტრებს და თანაც ნუგეშს იძლეოდა.—შავი დღეები წავა, მღვრია ტალღა ჩაიელს და რამდენიმე წლის შემდეგ ჩვენ ისევ ტალღის ჯოჭორზე მოვექცევით. მშჯამელთა რევოლიუცია გაჩაღდება.

ამავე პერიოდში ორი წლის განმავლობაში ლენინი არ გამოსულა პარიზის ეროვნულ ბიბლიოთეკიდან და ყოველდღე თითქმის 15 საათს მუშაობდა.

1911 წელს პეტროგრადში უკვე გამოდის ლეგალური გაზეთი „ვარსკვლავი" და ყურნალი „ხმა" მოსკოვში, ამასთან სათანადოდ მუშაობს პატარა ფრაქცია და ყოველივე ამისი მეთაურია ვლადიმერ ლენინი.

ლენინის მუშაობა გაათეცებულია თითქმის. ამასთან ის მუშებს ფრაქციის წევრებს ამზადებს, როგორ უნდა გამოვიდეს თავიდან სასახლეში.

1912 წ. ლენინი გადადის გალიციაში და აქედან ამზადებს პეტროგრადის მუშებს. მისი კავშირი მუშებთან და ორგანიზაციასთან ისეთი მჭიდროა, რომ იშვიათად გამოდის „პრავდა"-ს ისეთი ნომერი, რომელშიაც ლენინის წერილი არ არის მოთავსებული.

ამ წერილებით ლენინი იბრძვის მარჯვნივ და მარცხნივ.

***

ომის დაწყებისთანავე ლენინის როლი იყო არა ჩვეულებრივი. ის პირველი ჩაეწაფა ინტერნაციონალისტების წრეებს. ლენინი მაშინ ცხოვრობდა ბერნში და შემდეგ ციურიხში. შვეიცარიის სოც. დემ. პარტია მთლად დაადგებული იყო ოპორტუნიზმით და მხოლოდ მუშების პატარა წრემ მოიყარა თავი ლენინის გარშემო.

შვეიცარიის ოფიციალურ ს.-დ. პარტიას რასაკვირველია დამშვიდებით არ შეეძლო ეყურებინა ლენინის მოქმედებისათვის, რომელსაც რუსული „ანარხიზმი" უწოდეს. ლენინი მაშინ ცხოვრობდა ციურიხში უღარიბესი მეჩექმის ბინაზე და თითეულ პროლეტარს ეძებდა იმის ასახსნელად და ჩასაგონებლად, რომ დღევანდელი ომი—ეს იმპერიალისტური სასაკლაოა, უნდა აღდგეს მუშათა კლასი და მოსპოს ყაჩაღი იმპერიალისტები.

და მაშინ ლენინის თეზისი ომის შესახებ იყო: „იმპერიალისტური ომი უნდა გადაქცეს სამოქალაქო ომათ და სასტიკი ბრძოლა „სოციალ-შოვინიზმთან და ოპორტუნიზმთან". ლენინის მთელი ენერგია იხარჯება სოციალ-შოვინიზმთან და იმპერიალისტურ ომთან ბრძოლაში, ამავე დროს მუშაობს „სოციალ დემოკრატში" და ბოლშევიკების საზღვარ გარეთის სექციის ბერნის კონფერენციაზე დიდ მონაწილეობას იღებულობს. მაგრამ დაუსასრულო

ლენინი ავადმყოფი.

და ძლიერი მისი მუშაობა რევოლიუციური სოციალ-დემოკრატიის ძალების ორგანიზაციისა და გაერთიანებისათვის. 1915 წ. ლენინი მეთაურობს ციმერვალდის კონფერენციის მემარცხენე ფრთას.

1916 წ. ლენინი მუშაობს ბერნის თათბირში, კიენტალის კონფერენციაში. მაშინდელი მისი ლოზუნგებია:

სასწრაფო ღონისძიების მიღება ომის სალაკვიდაციოდ: საყოველთაო გაფიცვა, საბოტაჟი, შეიარაღებული აჯანყება: იმპერიალისტური ომის გადაქცევა სამოქალაქო ომათ.

ამავე დროს მის მიერ სწრაფად ვრცელდება რევოლიუციური ინტერნაციონალიზმის იდეები შვეიცარიელ მუშებს შორის.

* * *

1917 წ. ათი წლის ემიგრაციის შემდეგ ლენინი ბრუნდება რუსეთში. ჩამოსულისთანავე ლენინმა წამოაყენა ლოზუნგი ძალაუფლების თავის ხელში აღების შესახებ. უცდიდა მხოლოდ დროს შერჩევას. ივლისის დღეებში კ. პ. ც. კ. წინააღმდეგი იყო გამოსვლის. მაგრამ, როდესაც ხალხის მღელვარებამ უკიდურეს წერტილს მიაღწია, ლენინი შეშფოთდა. მაგრამ ამბობდა: ჯერ კიდევ ადრეა. ესერებისა და მენშევიკების მიერ მოტყუებული ფრონტოვიკები ამოსწყვეტავენ პეტროგრადის მუშებსო.

ივლისის აჯანყების შემდეგ ლენინი ზინოვიევთან ერთად იმალებოდა ფინეთში. აქედან მას მჭიდრო კავშირი ჰქონდა მუშებთან, აქედან წერილებით ის კიდევ ურჩევდა ესერებს და მენშევიკებს გაეწყვიტათ კავშირი ბურჟუაზიასთან მაგრამ მათ არ მიიღეს ლენინის წინადადება და ენკენისთვის ბოლო რიცხვებში ლენინი უკვე აჩქარებს მუშებს: სასწრაფოდ ჩაიგდონ ხელში ძალა-უფლება თორემ მერე გვიანღა იქნება.

თავის უკანასკნელ წერილში ის სწერს ცენტრალურ კომიტეტს რომ შემოერტყან ალექსანდრინკას, გაყარონ მთელი ეს ნაგავი და ძალა უფლება ხელთ იგდონ.

ლენინი სტოვებს ფინეთს და ჩადის პეტერბურში აჯანყების მოსაწყობად. კერენსკი და ავქსენტიევი სცემენ

ბრძანებებს ლენინის დაპირისპირებისთვის მაგრამ ლენინი „პოლპოლიეში“ ამზადებს აჯანყებას და აჭარებს გამოსვლას.

ოქტომბრის რევოლიუცია—ეს არის ლენინის საქმე, ლენინის გამოკონება.

* * *

25—26 ოქტომბერი. მუშათა და ჯარის კაცთა საბჭოების მეორე ყრილობაზე ლენინი აცხადებს: ხალი დაუყონებლივ და გლეხებს მიწა უსასყიდლოთ. დგება სახალხო კომისართა საბჭო ვლადიმერ ლენინის მეთაურობით.

ბრესტის დღეები. ეს იყო ლენინისთვის დღეები გეთსიმანიის, გოლგოთის ტკივრის. ეს მაშინ როდესაც ლენინის სიტყვის წინააღმდეგია საბჭოების დიდი ნაწილი და ც. კ. უმრავლესობაც. და მაშინ მხოლოდ ლენინმა შესძლო გადაეჩინა პეტროგრადი, რუსეთი, კომუნისტური პარტია, რევოლიუცია.

1918 წ. 30 აგვისტოს ესერების პარტიის წევრი კაპლანის ქალი რევოლვერის ტყვიით თავს ესხმის ლენინს მიტინგზე. მძიმედ დაჭრილი ლენინი კრემლების მუხანათური ტყვიით 1919—22 წლამდე მაინც განაგრძობს კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა ხელისუფლების და მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციის მედგარ ხელმძღვანელობას.

* * *

ლენინის ავადმყოფობა მძაფრად დაიწყო 1922 წლ. დამლევს. ავადმყოფობა ნელ-ნელა ვითარდებოდა და ღრუნიდა მის ღონ-ურ ორგანიზმს. თავდაპირველ-დ თვით ლენინი არ აქცევდა ყურადღებას თავის ავადმყოფობას. ექიმებმაც ვერ შესძლეს აღმოეჩინათ რაიმე ორგანიული დახიანება ნერვიული სისტემისა და შინაგანი ორგანოების. მაგრამ ლენინს მაინც ურჩიეს დასვენება და ისიც რამდენიმე თვით გადასახლდა გორკში.

მაისში, უკვე თავი იჩინეს ტვინის ორგანიულ დაავადების ნიშნებმა. პირველი შეტევა გამოიხატა საერთო სისუსტესა, მეტყველების დაკარგვასა, მარჯვენა კიდურების მოძრაობის შესუსტებაში. ეს გაგრძელდა მთელი სამი კვირა.

მძლავრმა ორგანიზმმა მაინც თავისი გაიტანა და იულისში ლენინი სამსაოდ მომჯობინდა და აგვისტოდან უკვე დაუბრუნდა თავის საქმიანობას.

დეკემბრიდან შეტევები განახლდა, რაც გამოიხატა მარჯვენა კიდურების გარდამავალ სიმდაბლეში, ხოლო 16 დეკემბერს დასჩემდა ძლიერი სიმდაბლე მარჯვენა ფეხსა და ხელში, რამაც აიძულა ლოგინში ჩაწოლილიყო.

1923 წ. იანვარსა და თებერვალში ლენინის ჯანმრთელობას ეტყობოდა მერყეობა გაუმჯობესებისა, ხან გაუარესებისა. 9 მარტს ისევ დაიწყო მძიმე შეტევა ავადმყოფობისა. სხეულის მარჯვენა ნახევარი დაუმდაბლავდა და მეტყველება მკაცრად შეეცვალა. მაისში ლენინი ისევ გადაყვანილ იქნა გორკაში, სადაც დარჩა სავედიმედო.

ივლისის მეორე ნახევარში ლენინი ისევ გამოკეთდა და აგვისტოში მცირედ მეტყველებაც დაუბრუნდა. სექტემბერსა და ოქტომბერში ის უკვე დადიოდა სასეირნოდ ავტომობილებით და მხიარულადაც იყო.

მაგრამ 21 იანვარს საღამოთი ლენინმა სრულიად დაჰკარგა ცნობიერება, კუნთების საერთო დაჭიმულება და სუნთქვის სიდამძლის და ჰიპერტემის გამო საღამოს 6 საათსა და 50 წუთზე კაცობრიობის უდიდესმა ადამიანმა და მსოფლიო პროლეტარიატის ბელადმა სული განუტევა.

უმთავრესი მოვლენები ამხ. ლენინის ცხოვრებიდან.

1870 წ. 10 აპრილს სიმბირსკში დაიბადა ვლადიმერ ილიჩი.

1872 წ. 12 იანვარს გარდაიცვალა ვლადიმერ ილიჩის მამა ი. ნ. ულიანოვი—სიმბირსკის გუბერნიის სახალხო სასწავლებლების ორგანიზატორი.

1887 წ. 8 მაისს ჩამოაღრჩეს ვლადიმერ ილიჩის ძმა, ა. ი. ულიანოვი, რომელიც აწყობდა ალექსანდრე მესამის მოკვლას.

ვლადიმერ ილიჩმა დაამთავრა სიმბირსკის გიმნაზია და შემოდგომაზე შევიდა ყაზანის უნივერსიტეტში.

1888 წ. 5 თებერვალს გამორიცხეს უნივერსიტეტიდან სტუდენტების მღელვარებაში მონაწილეობისათვის და გადაასახლეს სოფ. კოკუშინოში, ყაზანის გუბერნია.

ივლისი. ვლადიმერ ილიჩს უარი უთხრეს უნივერსიტეტში ხელახლა მიღებაზე.

სექტემბერი. ვლადიმერ ილიჩს პოლიციამ აუკრძალა საზღვარ გარეთ გამგზავრება.

1888—89 წწ. ვლადიმერ ილიჩი ყაზანში.

1889 ზაფხული. გამგზავრება სამარაში.

1891 წ. ექსტერნათ ჩაბარა გამოცდები პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე.

1893. ცხოვრება სამარაში.

მარქსისტების პირველი ჯგუფი სამარაში:

„ვ. ი. ულიანოვი, ა. ი. სკლიარენკო და ი. ხ. ლალაიანცი“.

შემოდგომაზე გამგზავრება პეტერბურგში.

1894 წ. ვ. ი. პირველი ნაშრომი არალეგალური ბროშურა: „ვინ არიან ხალხის მეგობრები და როგორ ებრძვიან ისინი სოციალ დემოკრატებს“.

ვ. ი. შედის სოციალ დემოკრატების წრეში პეტერბურგში „ცენტრალური ჯგუფი მუშათა მოძრაობის სახელმძღვანელოდ“.

ლენინი ხელმძღვანელობს მუშათა ჯგუფს „კრიტიკოსი ნივთისადგურში“.

1895 წ. აპრილი. ლენინი გაემგზავრა საზღვარ გარეთ, სადაც კავშირი დაიჭირა პლეხანოვთან, აქსელროდთან და ზასულიჩთან.

სექტემბერი. ლენინი ბრუნდება საზღვარ-გარეთიდან და აწყობს „მუშათა განთავისუფლებისათვის მებრძოლ კავშირს“.

9. დეკემბერს ატუსაღებენ „კავშირს“. ლენინი ციხეში.

1896 წ. ციხე.

ლენინი ციხეში სწერს წიგნს „კაპიტალიზმის განვითარება რუსეთში“.

1897 წ. 29 იანვარი სასამართლოს გამოაქვს განაჩენი ლენინის საქმის გამო, მას სამი წლით ასახლებენ ენისეის გუბერნიაში სოფ. შუშენსკოეში.

1898. გადასახლებულის ცხოვრება.

ლენინს ირჩევენ „რაბოჩაია გაზეტა“-ს, პარტიის ოფიციალურ ორგანოს, რედაქტორათ.

1899. წ. გადასახლება.

1900. წ. 21 იანვარი. დაბრუნება გადასახლების ადგილიდან. ლენინს სამი კვირით ატუსაღებენ პეტერბურგში.

16 ივლისი. საზღვარ-გარეთ გამგზავრება. ლენინი მოლაპარაკებას აწარმოებს „შრომის განთავისუფლების ჯგუფთან“ შეერაროაში.

მიემგზავრება მიუნხენში და იწყებს „ისკრა“-ს გამოცემას.

1901. ლენინი ხელმძღვანელობს „ისკრა“-ს.

1902. ლენინი კითხულობს ლექციებს „სოციალურ მეცნიერებათა უმაღლეს სკოლაში“ პარიზში.

1903. წ. ლენინის ინიციატივით სოციალ-დემოკრატებმა უარი უთხრეს ლიბერალებს თვითმპყრობლობის წინააღმდეგ საერთო ფრონტის გამოცემაზე.

რ. ს. დ. მ პ. მეორე ყრილობა.

1903 წ. ლენინი ყრილობაზე ატარებს რევოლიუციონერი მარქსიზმის ხაზს.

განხეთქილება პარტიაში: ბოლშევიკები და მენშევიკები.

ლენინი მეთაურობს ბოლშევიკებს.

ლენინს ირჩევენ ც. კ. პარტიის საბჭოს და ცენტრალური ორგანოს „ისკრა“-ს რედაქციის წევრად.

1. ნოემბერი. ლენინმა პლეხანოვის საქციელს (გადავიდა მენშევიკების მხარეზე) უპასუხა „ისკრა“-ს რედაქციიდან და პარტიის საბჭოდან გამოსვლით.

1904 წ. ლენინი ც. კ. წევრი.

ლენინი გამოდის პარტიის ცენტრალური კომიტეტიდან.

ლენინი ხელმძღვანელობს აგიტაციას მესამე ყრილობის მოწვევის სასარგებლოდ, ვინაიდან ძენშევიკებმა დაარღვიეს პარტიის უმრავლესობის დადგენილებები და ნება.

დეკემბერი. ლენინი ხელმძღვანელობს ბოლშევიკების ორგანოს „ვპერიოდი“.

1905 წ. არჩევნები მესამე პარტიული ყრილობის მოსამზადებლათ; გაზ. „ვპერიოდის“ ხელმძღვანელობა.

მაისი, რ. ს. დ. მ. პ. მესამე ყრილობა.

ინტენსიური მონაწილეობა ყრილობის მუშაობაში.

ლენინი მეთაურობს პარტიის ც. კ. და „პროლეტარი“-ს.

აგვისტო-სექტემბერი. ლენინი აგიტაციას ეწევა „ბულიგინის“ სათათბიროს ბოიკოტის, აჯანყების და თვითმპყრობელობის დამხობის სასარგებლოდ.

სექტემბერი-ნოემბერი. ლენინი ბრუნდება რუსეთში ხუთი წლის ემიგრაციის შემდეგ.

„შეიარაღებული აჯანყების“ პროპაგანდა და მომზადება. ლენინი მიემგზავრება მოსკოვში.

ლენინი პეტერბურგში აგიტაციას ეწევა, რომ პეტერბურგის მუშებმა მხარი დაუჭირონ აჯანყებას მოსკოვში.

1906 წ. აპრილი, რ. ს. დ. მ. პ. მეოთხე გაერთიანებული ყრილობა სტოკჰოლმში.

გაცხოველებული მუშაობა გაერთიანებულ ყრილობაზე.

ლენინი მოხსენებებს აკეთებს სხვადასხვა საკითხების შესახებ.

ყრილობის შემდეგ ვ. ი. ბრუნდება რუსეთში და მეთაურობს პარტიის ბოლშევიკურ ფრთას.

ივლისი. ლენინს კავშირი აქვს სვეაბორგის და კრონშტადტის აჯანყების ორგანიზატორებთან და იღებს ზომებს მოძრაობის პეტერბურგში გადასატანად.

ლენინი სცემს და რედაქტორობს ბოლშევიკების არაოფიციალურ ორგანოს „პროლეტარი“ და სასტიკ ბრძოლას აწარმოებს მენშევიკებთან და ესერებთან.

ნოემბერი—დეკემბერი. სასტიკი ბრძოლა „რაბოჩესიებდოვცებთან“, „ბლოკისტებთან“, კადეტებთან და მენშევიკების და პლეხანოვის ოპორტიუნისტულ ტაქტიკასთან.

ლენინი იმუშავებს ბოლშევიკების პლატფორმის საარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობის მისაღებად.

1907 წ. მხარს უჭერს არჩევნებს მეორე სახელმწიფო სათათბიროში და მონაწილეობას მიღებას მასში (ლიბერალების, ნაროდნიკული ჯგუფების და მენშევიკების სამხილებლად).

ლენინი ხელმძღვანელობს ბოლშევიკ დეპუტატებს სათათბიროში.

აპრილ მაისი. რ. ს. დ. მ. პ. მეხუთე ყრილობა ლონდონში. ლენინი ენერგიულ მონაწილეობას იღებს ყრილობის მუშაობაში.

ივლისი. ყრილობის შემდეგ ლენინი ბრუნდება რუსეთში.

ლენინი ფინლიანდიაში (კუოკკალა).

ლენინი საერთო პარტიულ კონფერენციაზე მხარს უჭერს არჩევნებს მესამე სახელმწიფო სათათბიროში.

აგვისტო, ლენინი მეორე ინტერნაციონალის შტუტგარდის კონგრესზე.

ლენინის და როზა ლიუქსემბურგის თეზისები:

„თუ იფეთქა იმპერიალისტურმა ომმა, ღმერთო დაიწყოს სოციალისტური რევოლიუცია“.

ლენინი მეორეთ მიემგზავრება საზღვარ-გარეთ (მეორე ემიგრაცია 1907—1917 წ.)

1908. ლენინი ჟენევაში. წერილების კრებული „За 12 лет“.

აგვისტო. გამგზავრება ლონდონს.

გაღაშქრება ბოგდანოვის, ლუნაჩარსკის და ბაზაროვის „ემპირიოკრიტიციზმის“ წინააღმდეგ.

გადასვლა პარიზში.

1908. 21 დეკემბერი. ლენინი მონაწილეობას იღებს დეკემბრის კონფერენციაში. ლენინი გააფთრებით ებრძვის „ლიკვიდატორობას“ და „ოტზოვიზმს“.

1909. ლენინი პარიზში.

მაისი. ბოლშევიკების კონფერენცია პარიზში. განხეთქილება „ოტზოვისტებთან“. დაახლოება პლეხანოვთან ლიკვიდატორებთან ბრძოლის ნიადაგზე.

„მარქსიზმი და ემპირიოკრიტიციზმი“ ლენინის შრომა „ემპირიოკრიტიკების“ წინააღმდეგ.

ამხ. კამენევი. ამხ. ლენინი.

დეკემბერი. ლექციები კუნძულ კაპრიზე მოწყობილ შკოლაში.

1910. ლენინი ცხოვრობს პარიზში. მუშაობა ც. კ. პლენუმში.

გამგზავრება მეორე ინტერნაციონალის კოპენჰაგენის კონგრესზე. ლენინი მუშაობს კოოპერატიულ კომისიაში. ნოემბერი. ლენინი სცემს „რაბოჩაია გაზეტა"-ს.

1911. ლენინი წინადადებას იძლევა კონფერენციის მოწვევის და ახალი ცენტრალური კომიტეტის შედგენის შესახებ.

ზაფხული. ლენინი კითხულობს ლექციებს პარტიულ შკოლაში.

1912. ლენინის მუშაობა პარტიის აღსადგენად.

ლენინი მუშაობს პარიზის კონფერენციაზე და პარტიის ცენტრალურ კომიტეტში.

9 მაისი. ლენინი მოხსენებას აკეთებს რ. ს. დ. მ. პ. საზღვარ-გარეთის ორგანიზაციის პარიზის სექციაში.

ივლისი. ლენინი პარიზიდან მიემგზავრება გალიციაში (ახლო რუსეთის საზღვართან, რომ უკეთესად უხელმძღვანელოს რევოლიუციონურ მოძრაობას).

ლენინი თანამშრომლობს გაზეთებში: „სოციალ-დემოკრატ", „პრავდა", „ზვეზდა", „ნევსკაია ზვეზდა" და ჟურნალში „პროსვეშჩენიე".

1913. ლენინი მხურვალე მონაწილეობას იღებს ბოლშევიკების ც. კ. მთელ რიგ თათბირებში. (კრაკოვი, აგვისტოში).

ვ. ი. ხელძღვანელობს სათათბიროს „ხუთეულის" მუშაობას.

ბრძოლა მუშათა კლასის „შეუკვეცავი" ლოზუნგებისათვის. მუშაობა „პრავდაში" და „პროსვეშჩენიე"-ში.

ლიტონზე მოშუშავეები მისალოც დეპეშას უგზავნიან ლენინს, როგორც „მუშათა კლასის ჰეშმარიტ ბელადს".

1914. ბრძოლა მეორე ინტერნაციონალის ბელადებთან პარტიისათვის.

მუშაობა „პრავდა"-ში, „პროსვეშჩენიე"-ში.

ომის გამოცხადება ლენინს ზინოვიევთან ერთად უსწრებს გალიციის მიყრუებულ სოფელში. ავსტრიის მთავრობა ატუსაღებს ლენინს და ორი კვირით ათავსებს ციხეში.

ვ. ი. მიემგზავრება შვეიცარიაში.

ლენინის თეზისები ომის შესახებ: „იმპერიალისტური ომი უნდა გადაიქცეს სამოქალაქო ომათ".

ბრძოლა „სოციალ-შოვინიზმთან" და „ობორონცებთან".

1915. ბრძოლა სოციალ-შოვინიზმთან და იმპერიალისტურ ომთან. ვ. ი. მუშაობს „სოციალ-დემოკრატ"-ში. ვ. ი. მუშაობს შვეიცარიელ მუშებს შორის. ლენინი მხურვალე მონაწილეობას იღებს ბოლშევიკების საზღვარ-გარეთის სექციის ბერნის კონფერენციაში.

მუშაობა რევოლიუციონური სოციალ-დემოკრატიის ძალების ორგანიზაციისა და გაერთიანებისათვის. (ბოლშევიკების საზღვარ-გარეთის სექციის მეორე კონფერენცია, მოსამზადებელი კონფერენცია 11 ივლისს ბერნში).

5—8 სექტემბერი. ციმმერვალდის კონფერენცია.

ლენინი—მემარცხენე ფრთის მეთაური. შეტაკება ლედებურთან.

1916. ლენინის მუშაობა ბერნის თათბირში—5—8 ივნისს, კიენტალის კონფერენციაში 24—30 აპრილს (მემარცხენე ოპოზიცია ლენინის მეთაურობით). ლოზუნგები: სასწრაფო ზომების მიღება ომის ლიკვიდაციისათვის: საყოველთაო გაფიცვა, საბოტაჟი, შეიარაღებული აჯანყება; იმპერიალისტური ომის გადაქცევა სამოქალაქო ომათ.

თებერვალი. ლენინის გამოსვლა რაკოვსკისთან ერთად სოციალისტების მიტინგზე ბერნში.

(ომის შემდეგ პროლეტარული რევოლიუციის აუცილებლობა არსებული კაპიტალისტური წესწყობილების წინააღმდეგ).

ლენინის მოხსენებები ბერნში და ციურიხში 1916 წ. პირველ ნახევარში.

1. საჭიროა რ. ს.-დ. მ. პ. აგრარული პროგრამის გადასინჯვა „მუნიციპალიზაცია“ უნდა შეიცვალოს „ნაციონალიზაციით“. 2. სოციალ-დემოკრატების ახლოებული ამოცანები რუსეთში.

ლენინის წერილი პეტერბურგში სახელმწიფო სათათბიროს სესიის განახლების და იქ დაუყოვნებლივ ხაზის ჩამოგდების წინადადების შეტანის აუცილებლობის შესახებ.

რევოლიუციონური ინტერნაციონალიზმის იდეების პროპაგანდა შეიარაღებულ მუშებს შორის.

ვ. ი. უშვებს ციურიხში ჟურნალ „ფორპოტე“-ს სამ წიგნს.

1917. ლენინი თითქმის ათი წლის ემიგრაციის შემდეგ ბრუნდება რუსეთში.

პირველი მიმართვა მასებისადმი და ლოზუნგი: გაუმარჯოს მსოფლიო სოციალისტურ რევოლიუციას.

4. აპრილი. ლენინის „თეზისები“.

22. მაისი. სიტყვა მუშათა და გლეხთა დეპუტატების პირველ ყრილობაზე.

ივნისი. ლენინის გამოსვლა სრულიად რუსეთის მუშათა და გლეხთა საბჭოების პირველ ყრილობაზე, („შეუვალ ხელისუფლებათა კაპიტალისტები“)

„პრავდა“-ს დარბევა.

ბრძანება ლენინის დატუსაღების შესახებ.

ივლისი. ლენინი კვლავ იძულებულია 4 თვე გაატაროს არალეგალურად ვიბორგის მხარეზე და ფინლიანდიაში. ლენინი „იატაკ-ქვეშიდან“ განაგრძობს პარტიის ხელმძღვანელობას და ჰონაწილეობას იღებს ბოლშევიკურ პრესაში.

ივლისი. რ. ს.-დ. მ. პ. (ბოლშევიკების) მეექვსე ყრილობა. მთავარი ამოცანა არის კერენსკის ჩამოგდება, ომის ლიკვიდაცია და სოციალისტური მშენებლობის დაწყება.

ვ. ი. ლოზუნგი: „საჭიროა ძალაუფლების, რაც შეიძლება დაჩქარებით ხელში აღება, თორემ გვიანი იქნება“.

წერილი პარტიის ც. კ.: „Довольно тянуть канитель, нужно окружить войсками Александринку, разогнать всю шваль и взять власть в свои руки“.

ლენინი „თვითნებურათ“,—მას ყოველ წამს დატუსაღება მოელის,—გაემგზავრება პეტროგრადში აჯანყების მოსაწყობად.

ოქტომბრის რევოლიუცია

25—26 ოქტომბერი. მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოების მეორე ყრილობა.

ლენინის სიტყვა ყრილობაზე, მეორე ყრილობა ლენინის წინადადებით ადგენს: ხაზი დაუყონებლივ და მიწა გლეხებს უსასყიდლოთ.

სახალხო კომისართა საბჭო ვ. ი. ლენინის მეთაურობით.

1918 წ. ლენინი სახალხო კომისართა საბჭოს წევრებთან ერთად მოსკოვში გადმოდის.

30 აგვისტო. ესერების პარტიის წევრი თავს ესხმის ლენინს.

1919—20—21—22 წ.

კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა ხელისუფლების და მსოფლიო პროლეტარული რევოლიუციის უცვლელი ხელმძღვანელი.

1922—23 წ.

ვლადიმერ ილიჩის მძიმე ავადმყოფობა.

საიდუმლო კარავი

(ნ. უმილიანოვის მოგონებანი 1917 წლ. ივლისის შემდეგ ამბ. ლენინისა და ზინოვიევის არალეგალურ ცხოვრების შესახებ)

3 ივლისს ღამით ჩემთან მოვიდა ამბ. ზოფი და მითხრა, რომ პარტიის ცენტრალური კომიტეტი მანდობს მე ამბ. **ლენინისა** და **ზინოვიევის** დამალვას. ლენინსა და ზინოვიევს მე უნდა შევხვედროდი სტროგონოვის ხიდთან. 4 ს. მე უკვე პეტროგრადში ვიყავი, ბილეთები მხათ მქონდა და დანიშნულ ადგილს ვეღიდი მათ. რამდენიმე ხნის შემდეგ დახურული ეტლით მოვიდენ ამბ. **ლენინი** და **ზინოვიევი**. რამდენიმე წუთის შემდეგ ჩვენ სადგურში ვიყავით, მოვეწყვეთ ვაგონის ბაქანზე და მალე მივედით სადგურ რაზლივამდე. იქ ეიგრძელით, თუ რა დიდ საფრთხეს გავშორდით. რამდენიმე წუთის შემდეგ ამბ. ლენინისა და ზინოვიევის ბინამდე მივაღწიეთ. ეს იყო სათვე ფილტული თავანით, სადაც პირველ ხანებში იმყოფებოდნენ ლენინი და ზინოვიევი.

პირველ ყოველსა საჭირო იყო ამბ. ლენინისა და ზინოვიევის გარეგნული სახის შეცვლა. დაუყონებლივ შეეპარსეთ თმები. ცოტა არ იყოს არა სასიამოვნო მდგომარეობა იყო, გარშემო ცხოვრობდენ მოაგარაკენი, მშრომელთა ხარჯზე სტკბებოდნენ ბუნებით; ცხადია ისინი წინააღმდეგნი იყვენ მუშათა ყოველგვარ მოძრაობის, ისინი დიდის სიამოვნებით იკისრებდენ ჯაშუშობას. თავანი იმგვარათ იყო მოწყობილი, რომ იქიდან ადვილად შეიძლებოდა თვალყურის დევნება, თუ რა ხდებოდა გარშემო, ან ვინ მიდი მოდიოდა. მაგალითად, მოდის ვინმე აბანაგი და კითხულობს ამბ. ლენინს, სტუმარი მოგეყავდა ეზოში, ამ დროს კი ამბ. ლენინი და ზინოვიევი მას ყურებდენ და თვალს აღევნებდენ თავანის სხვა და სხვა ჭუჭრუტანიდან. შემდეგ ამბ. **ლენინი** იძლეოდა პასუხს თავის დაკვირვებაზე და ამგვარ რეპეტიციის შემდეგ აბანაგს ეძლეოდა მისი ნახვის უფლება. იყო ასეთი შემთხვევაც: ერთხელ მოვიდა ამბ. №, ამბობს, აუცილებლად საჭიროა, რომ ლენინი ვნახოთო, მაგრამ, საბედნიეროდ, ვერც ამბ. ლენინმა და ვერც ზინოვიევმა ვერ იცნეს ამხანაგი ის კი დაჭინებით მოითხოვს მათ ნახვას, მოვახდინეთ ბჭობა და რომ რაიმე აღმოჩენილიყო უკიდურეს ზომისათვის უნდა მიგვემართა, მაგრამ საბედნიეროთ, ჩვენი კაცი აღმოჩნდა.

თუმცა თავანს ქონდა თავისი ღირსებები, მაგრამ აქ ყოფნა არც ისე სასიამოვნო იყო. ყოველწუთში მოსალოდნელი იყო, რომ ვინმე შეამჩნეველი, ამიტომ უნდა უფრო ფრთხილი ადგილი მოგვეძებნა. თიბვის დრო იყო. რა იქნება, რომ ამბ. ლენინი და ზინოვიევი თიბვაების სახით სათიბში გაეყვანათო. მით უმეტეს, რომ ტანსაცმელი და წვერ-ულვაშით ისინი მეტათ დაემსგავსნენ მთიბავებს. ეს აზრი მოიწონეს ამბ. ლენინმა და ზინოვიევმა, რადგანაც თავანზე ყოფნა, როგორც სჩანდა, მათ უკვე მოეწყინათ.

სათიბი მდებარეობს რაზლივს იქით. აქ არის ტბა 4 ვერსის სიგრძე-სიგანის და მოხრდილი ტყე. აქ არ იყვენ მოაგარაკენი. ისინი აქ ძვირათ ჩნდებოდნენ, მუდმივად აქ ცხოვრობდენ მშრომელები, მუშა მთიბავნი, რომელნიც არ ეძებდენ მუშათა მოძრაობის დამალულ ბელადებს. თავანი შეიცვალა მეორე ბინით, კარავით, რომელიც გაეკეთებული იყო ხის ტოტებისგან და ზედიდან თივით იყო დახურული. ამ კარავს შეიძლება ვეწოდოთ „რევოლუციის შტაბი“, რადგანაც აქ ამბ. ლენინი და ზინოვიევი დამშვიდებულათ შეუდგენ მუშაობას. გვერდზე მოწყობილი იყო სამზარეულო, სარზე ჩამოკიდებულია პატარა ქვაბი, მზადდება ჩაი. მაგრამ ღამით ყოველდ შეუძლებელია იქ გაძლება. მომაბეზრებელი კოლოები პირდაპირ „ჯარ იძლევიან მოსვენებას, რაც უნდა ემალონ მათ, ისინი მაინც მოგაგნებენ და გკბენენ. ხანდახან სულ დაკბენილი ხარ, მაგრამ რას იზამ.

ამბ. ლენინთან და ზინოვიევთან მოდიოდენ ამხანაგები დიდის ჯაჭირვებით, ჯერ პირველყოფილი რკინის გზით, შემდეგ რაზლივზე ნავით და შემდეგ კი ფეხით.

საქმე ასე იყო მოწყობილი: მოდის რომელიმე ამხანაგი, უმთავრესად ღამით, ძველ ბინაზე, აქედან მას აცილებს კარავიდან ემელიანოვის შვილი კონდრატი. მახსოვს როგორის სიხარულით ეგებებოდენ ერთმანეთს ამხანაგები. ღამე საუბრობდენ, დილით კი სათიბში უნდა წასულიყვენ. საინტერესო ამბავი მოხდა. ამბ. **ლილინის** ქალი უნდა მოსულიყო ამბ. ზინოვიევთან. საჭირო იყო მისთვის შეგვეტყობინებინა, თუ სად იმყოფებოდენ ისინი. ლილინის ქალი ცხოვრობდა სადგურ ტარნოკის ახლო. თუმცა დამალულები და ეს ქალი ერთმანეთზე ახლოს იყვენ, მაგრამ ლილინის ქალმა ამის შესახებ არაფერი იცოდა, უნდა შეეტყობინებინათ ისე, რომ არაფის არ შეეშჩნია, თუ რაში იყო საქმე. ლილინის ქალი სცხოვრობდა მშობლებთან, რომელთაც ყოველთ მოსამსახურე. ვინ იცის, შესაძლებელი იყო, რომ მოსამსახურე მთავრობის დაევალებით თვალყურს ადევნებდა ამბ. ლილინის ქალს. გადაწყვიტეს, რომ ნადელდა კონტრაბის ასული მოეკრიბ ქალად მოერთოთ, იყიდეს ქათამი და გაეგზავნეს იგი ამ სახლში თითქოს ქათმის გასაყიდათ. სამწუხაროდ, ლილინის ქალს არ უნდოდა ქათამი და მოსამსახურის პირით შეუთვალა გაეგზავნა მოეკრიბ, რომ ქათამი არ მინდოდა. მაგრამ ამ დროს ვამოვიდა თვით ლილინის, რომელსაც მოეკრიბ ანშნა, რომ აქ საქმე ქათამში არ არის. მოეკრიბ ქალი წავიდა. მას უკან გაყვა ლილინის, რომელსაც გადასცეს წერილი. ამბ. ლილინამ როგორც კი წაიკითხა წერილი, სიხარულით მოინდომა გადახეთქა მომტანს, მაგრამ მან იგი თვალით გააფრთხილა და ლილინაც შეჩერდა. ამგვარათ შეატყობინეს ამბ. ლილინს თუ სად უნდა მისულიყო. შემდეგ იგი აღნიშნული გზით მიიყვანეს ამბ. ლენინისა და ზინოვიევის ბინაზე.

ამ დენის დროს ისინი თავს მაინც და მაინც ცუდათ არ გრძნობდენ, აქ ისინი ისვენებდენ. ამბ. **ლენინი** და ზინოვიევი ხშირად დადიოდენ რაზლივზე საბანაოთ. მშვენიერი სანადირო ტყე იყო და ამბ. ზინოვიევმა მონადირის სახით გადასწყვიტა წასულიყო თოფით სანადიროდ. ამ ნადირობას კინადამ უბედურება მოჰყვა. ამბ. ზინოვიევი შეეფეთა ტყის მცველს, აქსენოფს, რომელმაც, როგორც წესიერების დამცველმა, უპირველეს ყოვლისა მას თოფი ჩამოართვა, შემდეგ ოქმის შესადგენად მოინდომა მისი გვარის გამორკვევა, რაც, ცხადია, ვერ გაიგო. საქმე ცუდათ იყო: ტყის მცველს შეეძლო ეცნო ამბ. **ზინოვიევი**, რასაც შეატყობინებდა, სადაც საჭირო იყო. ამას გარდა ამბ. **ლენინისა** და ზინოვიევის თავი დაფასებული იყო 200,000 მან. იმ დროს კი ეს საკმაოდ დიდი თანხა იყო. მაგრამ ისინი შეცდენ: მუშათა კლასის ბელადები მეტად იაფად შეაფასეს. ეხლა კი იციან მათი ფასი.

მე მომიხდა ამ საქმის მოგვარება. ჯერ წავედი აქსენოფთან ამის გასაგებად, თუ რა. შთაბეჭდილება მოახდინა მასზე მონადირემ. მიეედი და ვკითხე: „მიხეილის ძეც, ეს შენ წაართვი თოფი ჩემს მუშას მეთქი. როგორ გეკადრება, ნუ თუ ასე უნდა მოეხსენა შენს ამხანაგს? ერთად ვიყავით 4 წელიწადი ჯარისკაცებად და ეხლა ჩემი თოფი მიგაქვს?“

„რა ვიცოდი, თუ შენი თოფი იყო, ის ვიღაცაა ერთი სიტყვაც არ ესმის რუსულად, როგორც სჩანს, ჩუხონელი უნდა იყოს. მე ვკითხე: ვინ ხარ, რა ქალი ხარ მეთქი. ის კი ხმას არ იღებს“. როდესაც დავრწმუნდი, რომ სახეფთო არაფერი იყო და რომ ტყის მცველს აქსენოფს ზინოვიევი ჩემთან მომეშავე ფინელი ეგონა—მაშინ დავმშვიდდით.

ამბ. ლენინი და ზინოვიევი ყოველდღე კითხულობდენ ყველა გაზეთებს, რომლებიც მაშინ გამოდიოდა. გაზეთებიც ისევე ფარულად მოგვქონდა. მახსოვს გაზეთებში ხშირად იყო ცნობები, სადაც აღწერილი იყო, თუ როგორც გაიპარენ სახელგარეთ ამბ. ლენინი და ზინოვიევი. აქ ლაპარაკი იყო წყალქვეშა ნავებისა და ჰაეროპლანების შესახებ. მართალი მხოლოდ ის იყო რომ ისინი წყალით იყვენ გადაყვანილნი, მხოლოდ არა წყალქვეშა, არამედ უბრალო ნოხებებიანი ნავით. ამბ. ლენინი, როდესაც ამგვარ ცნობებს კითხულობდა, მხიარულად იცინოდა და პეროტყაზიულ გაზეთების გამომცემელთ „მასხრებს“ უწოდებდა.

ამგვარად გამოხატაედა ბურჟუაზია თავის გულისწყრომას და სიბრაზეს. ამბ. ლენინი სწერდა წერილზე წერილს თავის საყვარელ ადგილზე ტერიფის დიდ ბუჩქს უკან. ამბ. ლენინი და ზინოვიევი ავრეთვე ფიზიკური ბუშაობით ერთობოდენ. მახსოვს, როდესაც მათ, როგორც გამოცდილ მუშებს, გადაჭრდათ თავი ადგილიდან-ადგილზე, როდესაც ამბ. ლენინი ჩანგლით აწევდიდა თიბის და ბოლოს დასდგეს თავის დიდი ზვინი. საღამოს ჟამს ბავშვებთან ერთად დადიოდენ თეფშის საჭერად.

ამე ვცხოვრობდით. ღრო გადიოდა. ბუნებამ თანდათან ფერი იცვალა, მოუხშირა წვიმებს.

მახსოვს როგორ უცქერად მოგვისწრო პირველმა დიდმა წვიმამ. დილას მშვენიერი ამინდი იყო, მხოლოდ პატარა ნიავი ათრთოლებდა ხეებს. ჩვენ ადგილზე ვიმყოფებოდით.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზე იყო. მე კმაყოფილი ვიყავი ამ დღით, ვფიქრობდი თავის გავაშორებ და შემდეგ დავდგამთ მეთქი. სამწუხაროდ, ნასადილევს დაუბერა პატარა ქარმა, რომელიც შემდეგშიც თანდათან გაძლიერდა. ზეკა უკვე ღრუბლით დაიფარა. შეეატყე, რომ დიდი წვიმა მოჯიდოდა და დაუჩქარე თავის მოგროვებას. ამხ. ლენინი და ჩინოვიევი როგორც კი შეხედეს, რომ ამდენი ხნის ნამუშევარი გაფუჭდებოდა, დამეხმარენ თავის მოგროვებაში. მართლაც მოვასწრეთ თავის მოგროვება. როგორც კი გავათავეთ მუშაობა, წამოვიდა ნელ-ნელა წვიმა, რომელმაც შემდეგ იქნებოდა სახიფათო. ამხ. შოტმანის წინადადებით გადაწყდა ამხ. ლენინი გამგზავრებულიყო ფინეთში, ამხ. ჩინოვიევი კი დარჩებოდა პეტროგრადში. ამხ ლენინის მოწყობა ფინეთში მიენდო ამხ. შოტმანს, მე კი საჭირო საბუთები უნდა მეშოვა. ვისარგებლე იმით, რომ სესტროვეცკის იარაღის ქარხნის მუშებს, რომელნიც „რაიოლოში" სცხოვრობდენ, აძლევენ საზღვარზე გასვლის ნებართვას. მე ვიშოვნე ნებართვა ქარხნის უფროსის დამიტრიევსკის ხელმოწერით. საჭირო იყო მხოლოდ რომ ამხ. ლენინსა და ჩინოვიევს გადაეღოთ სურათი და ნებართვაზე

ლენინი და სტალინი (ჯუღაშვილი).

თანდათან იმატა. დაიწყო ძლიერი წვიმა, ჩვენ შევედით ქარავში, ქარავი დასველდა და შიგ მყოფნიც დაასველა. ამხ. ლენინმა სთქვა: „საჭიროა ტყეში წავიდეთ, ტოტები მოვიტანოთ და ქარავი თვითო კარგად დავხეროთ, თორემ ამაღამ სიცივით კანკალს დავგაწყვებინებსო". ჩვენ მოგვეწონა ამხ. ლენინის აზრი, დავაელეთ ნაჯახს ხელი და მუშაობას შეუდექით, ვინ ტოტებს სჭრიდა, ვინ მოათრევდა მათ და სხვ. ტოტები მოვიტანეთ, მივაფარეთ ქარავს და ზედ თივა დავაყარეთ. ამგვარათ ქარავი შევაკეთეთ. ეს საჭიროც იყო, რადგანაც ამ ხანებში წვიმები მეტად გახშირდა.

თანდათან აცივდა, უკვე აღარ შეიძლებოდა ქარავში გაძლება. საჭირო იყო მოგვეძებნა ისეთი ადგილი, რომელიც უფრო შეეფერებოდა შემოდგომის პირს და არ დაეკრათ. ლენინი და ჩინოვიევი გაიპარენ. გაუკეთეთ ნიღაბები, ჩამოვიდა ამხ. ლეშჩენკო, რომელმაც გადაიღო ამხ. ლენინი და ჩინოვიევი. საბუთები შზათ იყო. ეხლა უნდა გამოგვერკვია, თუ როგორ გადავიდოდენ ისინი ახალ ბინაზე, გადაწყდა წაგვეყვანა ისინი ტყეზე ფეხით დიბუპისაკენ, იქიდან კი პეტროგრადში, მართლაც ასე მოვაწყეთ.

ერთი თვის შემდეგ ნადეჟდა კონსტანტინეს ასული ულიანოვისა უნდა წასულიყო ფინეთში ამხ. ლენინთან. ნადეჟდა კონსტანტინეს ასულიც სწორედ ამგვარადვე იქნა გადაყვანილი საზღვარზე. მას აგაფია ატამანოვის ქალის სახელზე ქონდა მოწმობა გაკეთებული, თითქოს ს. რაიოლის მცხოვრები იყო.

ლენინ

სდგას პოეზია სალტიო, ერთგულ დარაჯათ
მეექვსე ღამე! სდგას თბილისი ვით სასაფლაო.
უნდა სიჩუმე გამოცხადეს ერთი საათით
მთელ ქვეყანაზე—მაშინ როცა კლარა ცეტკინი
მოსკოვის წითელ მოედანზე, სტალინთან ერთად
უხრდელ მიწაში ჩასვენებს ლენინის ცხედარს.
რჩეული ჩემგან ბრძოლის ყველა ბარიკადებზე
იყო ლიბკნეხტი! ნალმით სავსე დინამიტებათ
მესმოდა მისი ხმა, ყვირილი მისი ხრიალი,
როდესაც ერთი უცხადებდა ომს გერმანიას.
მაგრამ ლიბკნეხტის არჩევანი იყო ლენინი,
ლენინი იყო არჩევანი ქვეყნიერების.
ვიცი, ჩინეთში მებადური ჩამოხეული,
რომლის ცოლშვილი ნაგავიით ჭუჭაში ყრია,
ახლა აკერებს თავის ბადეს და სტირის ლენინს!
ვიცი ყოველთვის ცეცხლდანთებულ ირლანდიაში
მეამბოხენი სადმე ტყეში სტირიან ლენინს!
ისპანიაში, მჯერა, ამ წუთს აღარ მღერიან,
და აჩერებენ თავის გემებს მეზღვაურები.
ამხანაგებო! ჩადგა წუთით ოქტომბრის ქარი,
ვიმღეროთ ერთად პოეტებო მარში გლოვისა
მინდა ნიკოშის გაჭანება რომ შევადგინო
ხორო ათასი და მილიონ ატირებულთა.
ამხანაგებო: ბესო, ლევან, არჩილ, ზალიკო!
გახსოვთ თბილისში ღამეები, როდესაც ჩვენთან
ჩამოიტანეთ აკოლეება მეცხრამეტე წლის,
როცა მოედან დიდ პეტერბურგს ტიფი, და ცინგა,
როცა ბავშები სთხოვდენ ლენინს მხოლოდ ნატეხ პურს.
როცა ლენინი დასტიროდა დამშეულ ბავშებს
და თავს უყრიდა როგორც გამხდარ, ყვითელ წიწილებს!
ლენინის კუბოს მინდა ახლა შემოესიონ
ჩემი სიტყვები ვით მტირალა, ჩუმი ბავშები.
ამხანაგებო, ჩადგა წუთით ოქტომბრის ქარი.
ვიმღეროთ ერთად პოეტებო მარში გლოვისა.

პაოლო იაშვილი.

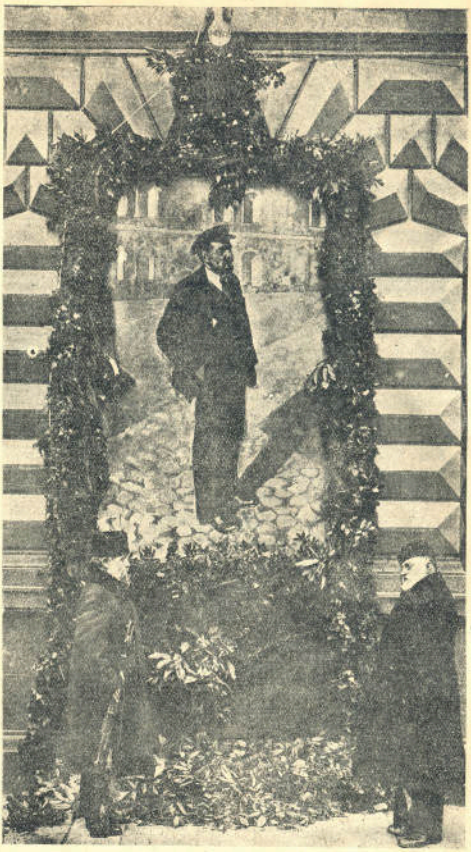

საპატიო ყარაულები: ფ. მახარაძე და მ. ცხაკაია.

ვლადიმირ ილიას-ძე ლენინი

ვ. ი. ლენინი, მომხრე იმ თეორიისა, რომელიც ამტკიცებს, რომ პიროვნების როლი კულტურის განვითარების პროცესში უმნიშვნელოა, ჩემის აზრით ენერგიის წყაროა, რომლის გაელვების გარეშეც რუსეთის რევოლიუციი ვერ მიიღებდა იმ ფორმას, რომელიც მიიღო.

ერთხელ იგი, პირობითად მე შეეადარე პეტრე დიდს. ამ შედარებაზე იცინოდნენ, რადგან გაზვადებულად მიაჩნდათ. მაგრამ ეს შედარება სწორედ, რომ პირობითი იყო: პირადად ჩემთვის ლენინს, როგორც რუსეთის რეფორმატორის როლი უფრო ნაკლებ მნიშვნელოვანია, ვიდრე როგორც მსოფლიო რევოლიუციონერისა.

იგი მარტო ის კაცი კი არ არის, რომელსაც ისტორიამ დააკისრა საშინელი ამოცანა, დაფშვნას საფუძვლებამდე ჯრელი, ტლანქი, ზანტი ადამიანების თავშესაფარი, რომელსაც რუსეთი ეწოდება,—მისი ნება დაფუძნოს მეელი ტარანია, რომლის დარტყმაც მძლავრად ახანხარებს დასავლეთის მონუმენტალურად აგებულ კაპიტალისტურ სახელმწიფოებს და აღმოსავლეთის მონურ და საზიზღარ დესპოტიის დახავსებულ ზოდებს.

განვიგრძობ ფიქრს,—როგორც ეფიქრობდი ორი წლის წინად,—რომ ლენინისთვის რუსეთი—მხოლოდ ცდის მასალაა, მთელი ქვეყნის, პლანტაციურ სახმითი დაწყებული. წინათ ეს აზრი, დაბნელებული რუსის ხალხისადმი სიბრალულის გრძნობით მაშეუთვებდა, მაგრამ უკვირდებოდი რა, თუ რუსეთის რევოლიუციის ამპავის დენა გან-გან შავალი და სილრმით წასული, უფრო და უფრო აღაგზნებს და ააშკარავებს იმ ძალებს, რომელთაც შეუძლიათ დაანგრიონ კაპიტალისტურ წყობილების საფუძვლები, ეხლა მგონია, რომ თუ რუსეთი მაინც განწირულია, იყვეს ცდის ობიექტად, უსამართლობაა პასუხისმგებლობა დავაკისროთ ამ ადამიანს, რომელიც სცდილობს რუსეთის მშრომელი მასსის ფარული ენერგია აქციოს კინეტიურად, მომქმედად.

ყველა იღებს იმას, რაც დაიმსახურა,—ეს სიმართლეა. ხალხი, მონარქიის შეხუთულ პაერში დამპალი, უმოქმედო და უნებო, საკუთარ თავის რწმენას მოკლებული, ნაკლებად „ბურჟუაზიული", რომ ძლიერი იყვეს წინააღმდეგობისთვის, და ნაკლებად ძლიერი, რომ მოჰკლას თავისში მათხოვრულად, მაგრამ მტკიცედ შეფიხებული წადილი ბურჟუაზიულ კეთილცხოვრებისა. ეს ხალხი, თავის უნიჭო ისტორიის ლოღიკით, როგორც სჩანს მოვალეა განიცადოს ყველა დრამები და ტრაღედიები, პასიურ არსებისთვის სავალდებულო, რომელიც სცხოვრობს მხეცურად განვითარებულ კლასთა ბრძოლის ეპოქაში, რის ყოველად სძაგველი გამოხატულება იყო ისეთი სისხლიანი საზიზღრობა, როგორც 14—18 წლების ომი.

რასაკვირველია, მე არ ვფიქრობ სიტყვის შედგენას ვ. ლენინის დასაცავად თუ გასამართლებლად,—ეს მე არ დამშვიდება ისევე, როგორც იმას.

მაგრამ მე ცოტათი ვიცნობ იმას და... და უნდა ვთქვა, რომ ჩემი პირადი სიმპატიები მისდამი არავითარ როლს არ თამაშობენ ამ მოსაზრებაში, როდესაც ვწერ მის შესახებ. მე ვიხილე მას როგორც არსებას, რომლის დაკვირვება შემიძლიან ისევე, როგორც სხვა ადამიანების თუ მოვლენების, რომელნიც არ შეიძლება არ მაინტერესებდენ ჩემი სამშობლოს ცხოვრების აღმწერელს. ის, და ადამიანი მეშვიდა კრებაზე სიტყვას ამბობს,—იგი ლაპარაკობს საოცრად მარტივი ენით, რკინის ენით, ცულის ლოღიკით, მაგრამ—მის მკაცრ სიტყვებში არ გამოგონია არც უხეში დემაგოგია, არც გაკვეთილი ფრანტობა ლამაზი ფრაზით.

იგი ყოველთვის ერთსა და იმავეს ამბობს: ადამიანთა სოციალური უსამართლობის ძირიან მოსპობის აუცილებლობას და საამისო გზების შესახებ

ეს ძველი სიმართლე მისი პირიდან მკვახედ ისმის, შეურიგებლად: ყოველთვის ჭარბობს, რომ მტკიცედ სწამს და ჭარბობს, თუ როგორ დამშვიდებულია მისი რწმენა, რწმენა ფანატიკოსის. მაგრამ მსწავლულ ფანატიკოსის და არა მეტაფიზიკოსის, თუ მისტიკოსის. მე მგონია, რომ მისთვის თითქმის უინტერესოა პიროვნულ-ადამიანური, ჰფიქრობს მხოლოდ პარტიებზე, მასებზე, სახელმწიფოებზე, და აქ მას აქვს ნიჭი წინასწარ-მხედველობისა, მოაზროვნე—ექსპერიმენტატორის გენიალური ინტიუცია. მას აქვს აზრის ის ბედნიერი სინათლე, რომელიც მხოლოდ განწწყვეტელი და მძაფრი მუშაობის შედეგია.

ერთმა ფრანგმა მკითხა:

— არა გგონიათ, რომ ლენინი გილიოტინა არის, რომელიც აზოროვნებს?

მისი აზრის მუშაობას მე შევადარებდი ჩაქუჩის დარტყმას, რომელსაც აქვს მხედველობა და სპობს და ამსხვრევს იმას, რაც დიდი ხანია მოსასპობია... ზოგჯერ, ლიტერატორისთვის სავალდებულო წარმოდგენის ყადნიერება აღმიძრავს კითხვას:

— როგორ ჰხედავს ლენინი ახალ ქვეყანას!

და ჩემს თვალ წინ გადაიშლება დედამიწის დიდი სურათი, თავისუფალ კაცობრიობის შრომით ლამაზად შემოთლილი გიგანტიური ზურმუხტი. ყველა ადამიანი გონიერია, და ყოველი ადამიანის თვისება პირადი პასუხისმგებლობის გრძნობა ყველაფრის გამო, რაც კი მის გარშემო ჰხდება... ტეხნიკურად გაკეთილშობილებული, სოციალურად მოსაზრებული შრომა ქალეულია ადამიანის სიამოვნებად. მართლა განთავისუფლებული ადამიანის გონება,—ქვეყანაზე ყველაზე ძეირფასი დასაბამი, და ნამდვილად გონება უმიშარი შეიქნა. გონების უშიშრობა და მახვილი განჭვრეტა პოლიტიკის სფეროში—ლენინის ბუნების ძირითადი თვისებებია. ქვეყანას არასოდეს არ სმენია ის ენა, რომლითაც ლაპარაკობს მის მიერ შთაგონებული დიპლომატია. დეე ეს ენა იყვეს უხეში ფრაკსმოკინგებში გამოწყობილ დიპლომატების ნაზი სმენისათვის, მაგრამ ეს არის მომაკვდინებლად მართალი ენა. სიმართლე კი დარჩება უხეშად იქ დრომდე, ვიდრე ჩვენ ადამიანები არ გაველამაზებთ მას, როგორც ჩვენი მუსიკიას, რომელიც არის ერთი კარგ სიმართლეთაგანი, რომელიც ჩვენ შეგვიქმნია.

არა მგონია, რომ ლენინს მიეწერე მისთვის უკეთ ოცნებები, არა მგონია რომანტიულად ესახავდე ამ ადამიანს,—მე იგი ვერ წარმომიდგენია ამ მშვენიერ ოცნების გარეშე, ყველა ხალხის ბედნიერების, წეთელ და გახარებულ სიცოცხლის შესახებ. რამდენადაც დიდია ადამიანი,—იმდენად ყადნიერია მისი ოცნება.

ლენინი უფრო კაცია, ვიდრე რომელიმე ჩემი თანამედროვეთაგანი, და თუმც მისი აზრი უმთავრესად შე-

პყრობილია იმ პოლიტიკური მოსაზრებებით, რომელთაც რომანტიკოსმა უნდა უწოდოს „ვიწრო პრაქტიკული“, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, დასვენების იშვიათ ნაწილში, ეს მებრძოლი აზრი მიჰქრის მშვენიერ მომავლისაკენ გაცილებით შორს, და ჰხედავს უფრო მეტს, ვიდრე მე შემიძლიან წარმოვიდგინო.

ლენინის სიკოცხლის ძირითადი მიზანია ზოგად კაცობრიული სიკეთე, და მან აუცილებლად უნდა წინასწარ დაინახოს საუკუნეების მარძილზე იმ დიდი პროცესის ბოლო, რომლის დასაწყისსაც ასკეტურად და გაქკაცურად ემსახურება მთელი მისი ნება. იგი იდეალისტია, თუ ამ ცნებით წარმოვიდგენთ მისი ბუნების ყველა ძალთა შეერთებას ერთ იდეაში—საყოველთაო სიკეთის.

მგონია საჭიროა მოვიხსენიო, რომ ლენინისთვის უცხო არ არის მეგობრობით გატაცება და საერთოდ არაეგოური ადამიანური არ ეუცხოება... ჰხდება ხოლმე, რომ ლენინი აზვიადებს ადამიანთა კარგ თვისებებს მათდა სასარგებლოდ, ხოლო საქმისათვის კი საზიანოდ, მაგრამ თითქმის ყოველთვის, მის მიერ უარყოფითი შეფასება,—თითქოს უსაფუძვლო, აუცილებლად მტკიცდება იმ ხალხის მიერ, რომელნიც უარყოფითად შეფასა უფრო ადრე. ვიდრე ნახავდა მათი შრომის ნაყოფს. ეს იმის დასამტკიცებლად გამოდგება, რომ ლენინი უფრო კარგად გრძნობს ადამიანის ცუდ მხარეებს, ვიდრე კარგს, და ალბეთვე იმისაც, რომ ცუდი ხალხი საზოგადოდ გაცილებით მეტია, ვიდრე სასარგებლო.

ზოგჯერ ამ მოურიდებელ პოლიტიკოსში იელვებს ადამიანისადმი ქალური სინაზის ნაპერწკალი, და მე დარწმუნებული ვარ, რომ ტერორი ულირს მას გადაუტანელ, თუმც მეტად მოხერხებულად დაფარულ ტანჯვად. დაუჯერებელი და დაუშვებელია, რომ ადამიანები, ისტორიის მიერ შეურაგებელ წინააღმდეგობისათვის განწირულნი,—მოჰკლან ერთნი მეორეთა თავისუფლებისათვის,—არ გრძნობდენ წვალებას სულის დამძიმებელს. მე ვიცი რამდენიმე წყვილი თვალი, რომლებშიც სამუდამოდ გაიყინა ეს ცხოველი ტანჯვა. ყოველგვარი მკვლელობა ორგანიულად საზიზღარია ჩემთვის, მაგრამ ეს ხალხი—წამებულება არიან, და სინიდისი არასდროს არ მომცემს მათი განკითხვის ნებას.

ვატყობ, რომ ლენინის შესახებ ლაპარაკის დროს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ურებლივე გინდა სთქვა ყველაფერზე, და თითქოს სხვანაირად არც შეიძლება, რადგან ლაპარაკია ადამიანის შესახებ, რომელიც ცენტრში დგას ყველაფერზე მაღლა. რასაკვირველია, პირადად მის შესახებ შეიძლება ითქვას გაცილებით მეტი, ვიდრე აქ არის ნათქვამი. მაგრამ მე მიმაჩნია ამ ადამიანის დარცხვენილობა, რომელსაც სულ არა აქვს პატეტმყვარეობა: მე ვიცი, რომ ის ცოტაც კი, რაც ითქვა აქ, მას ეჭვენება ზედმეტად, გაზვიადებულად და სასაცილოდ. რა ვუყოთ, დღე იცინოს, ის კარგად შეჩვია, მაგრამ მე იმედი მაქვს, რომ ბევრი წაიკითხავს ამ სტრიქონებს თავისდა სასარგებლოდ. ამ სტრიქონებში ვამბობდი იმ ადამიანის შესახებ, რომელსაც ჰქონდა უშიშრობა დაეწყო ზოგად ევროპიული სოციალურ რევოლუციის პროცესი იმ ქვეყანაში, სადაც 85%-ზე გლეხობას უნდათ იყვნენ გამძლარ ბურჟუებად—არც მეტი და არც ნაკლები. ამ უშიშრობას სიგიჟედ სთვლის. მე სარევოლიუციოდ აღუზნების ქება დავიწყე მამაცთა სიგიჟის სიდიდით.

იყო მომენტი, როდესაც რუსის ხალხისადმი პუნქტარი სიპრალვით მაიძულებდა ჩამეფიქრებინა თითქმის ბოროტმოქმედებად. მაგრამ ახლა, როდესაც ვხედავ, რომ ამ ხალხს გაცილებით უკეთესათ შეუძლიან მოთმინებით ტანჯვა, ვიდრე შეგნებულად და პატიოსნურად შეშფოთა,—მე კვლავ ვუმღერი დიდებას მამაცთა ღვთიურ სიგიჟეს.

მათ შორის კი ულადმირ ლენინი პირველია და ყველაზე გაგიჟებული.

მაქსიმ გორკი.

ლენინის კვირა თბილისში

სამშაბათს, 12 საათზე, რუსთაველის პროსპექტზე გაიკრიალა ავტომობილმა, რომელმაც პირველად ჩაატარა თბილისის ქუჩებზე ის გამოუთქმელი სიცდა და უბედურება, რომელიც თავს დაატყდა საბჭოთა ქვეყნებს, კაცობრიობას, ბუნებას, ლენინის სიკვდილით.

ლევან ღოღობერიძე და გიორგი ყურუაშვილი, ორი სიცოცხლით სავსე რევოლიუციონერი, ახლა ნაცრად გადაქცეულნი მიდიან სადგურისკენ, ავტომობილიდან ისმის ამბ. ღოღობერიძის ცრემლიანი ხმა: —„მართალია“— რუსთაველის პროსპექტი უკვდა სცენის ჩვეულებრივ დღიურ სახეს „მართალია“—დატრიალდა ეს მართალი, მაგრამ საშინელი სიტყვა. ქუჩაში ხალხმა ძალაუნებურად იბრუნა პირი „ცეკას“ შენობისაკენ. თითქოს ახლავე, ამ წუთშივე უნდოდა გადაეცა თავისი სამძიმარი ამ შენობისათვის, სადაც ბუდობს ლენინის აზრი, სადაც მუშაობენ ლენინის ჯგუფოსნები, მისი აზრის მემკვიდრეები.

ხალხში ჩამოვარა მეორე ხმამ—„ტროცკი თბილისშია“. ეს ხმაც მართალია. ავადმყოფი სარდალი წითელი ლაშქრისა, ვაგონიდან ვერ გამოდის. სიცხე უფრო აელვარებს მის გენიით და სევდით ანთებულ თვალებს. ტროცკი თითქოს უეცრად მოხუცდა, დაბნეულია, კანკალობს, ტირის, სიტყვებს დაფანტულად და თითქოს უხმოდ ლაპარაკობს.

საქართველოს მთავრობის დელეგატები—მისწერეთიან მას, როგორც პირველ პირისუფალს ლენინის, დაშორებულ კუბოსთან. ვაგონში სიჩუმეა, სიჩუმეა მთელ სადგურზეც, თითქოს მანქანებიც შეჩერდნენ, რომ დაუფიქრდენ უბედურებას, რომ იგრძნონ სიკვდილი მისი, ვინც იყო ალტაცებული პოეტი მანქანების და ქალაქებისა. დელეგატი სტოვებს უნუგეშოდ დარჩენილ სარდალს. ტროცკი იწყებს თავის უკუდავ წერილს ლენინზე. ამ წერილის გულდამწვეული სიტყვები ისმის როგორც სამგლოვიარო სიმფონია.

ღამით მთელმა ქალაქმა იცის პლანტარული მწუხარება, ქუჩები ჩაბნელებულია, დაკეტილია თეატრები, ყველა გასართობები, ქუჩებში დადიან ახალგაზდები. ავრცელებენ მთავრობის ცნობას ლენინის სიკვდილის შესახებ.

ჰკითხეთ ბავშვს, დიდს, ქალს, ვაჟს, მოხუცებულ მეეზოვეს, მეეტლეს, ქუჩის ქალს, პოეტს, ჯარისკაცს, ვინ იყო ლენინი და რას ფიქრობს ხალხი მის სიკვდილზე. უბრალოდ, ჩაუფიქრებლად ყველას პასუხია: მოკვდა პირველი ადამიანი თანამედროვე მსოფლიოსი.

ოთხშაბათს ხალხი სახლებში აღარ იცდის. მოედნებზე იმართება საჩქარო მიტინგები, საერთოდ ქუჩები მთლიანი მიტინგია. ქალაქს მოეფინენ წითელი დროშები თალხში. საქართველოს მთავრობა მიმართავს ხალხს სამგლოვიარო მოწოდებით.

სდგება ცენტრალური კომისია ამბ. ღოღობერიძის, კურუაშვილის, რუბენის შემადგენლობით.

სასახლის წინ გამოჩნდა ლენინის დიდი სურათის წინ პირველი სპატიო ყარაული.

სდგას ორი მხედარი როგორც გაქვავებული.

მხედრებს ს ვლიან მუშები.

ისინი სდგანან მწუხარებით, თითქოს ერთი საათით შესწყვიტეს ტრიალი თავის მასწავლებელზე. სასახლეს გადმოეფინა შავი ბაირაღი. სასახლეს მიბაძეს სხვა სახლებმა. თბილისში ასზე მეტი სპატიო პოსტია.

ღამის თორმეტ საათზე სპატიოდ დარაჯდათ ლენინის სურათის წინ სდგება მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე.

სიცივეა ქალაქში, ყველაზე უფრო დიდი სიცივე სულშია. ოთხშაბათს იუნკერსით გაფრინდენ ბაქოსკენ საქართველოს დელეგატები რომ დაეწიონ მოსკოვისკენ მიმავალ საჩქარო მატარებელს. დელეგატებ შორის ლენინის მეგობრები: ს. თოდრია, ვ. ბოლქვაძე, ლ. დუმბაძე.

ალბათ ჰაერში ტრიალი ლენინზე უფრო განმარტოებული იქნება. ხუთშაბათს ქალაქის სამგლოვიაროთ მორთვა ეცალება კოტე მარჯანიშვილს.

მასთან არიან მხატვრები, რეჟისორები, პოეტები.

დაიწყო მარჯანიშვილმა ქუჩაში რეჟისორობა. ის თაუროს საპირობის რაზმს, ცეცხლის მჭრობლებს, მოქალაქეებს, რომელთაც უბარიათ ერთი წუთი მსახობობა.

თავისუფლების მოედანზე სისწრაფით აეგენ მთელი შენობები. მოედნიდან, ოპერის თეატრამდე ქუჩა გადაქცეულა ერთ დათალულ შენობათ. ღამით კომისია შემოიელის მთელ ქალაქს.

რეჟისორები ახეტელი და ანდრონიაშვილი, როგორც მართალია თალხის დროშები ისე მოსწანან მაღალ ტრამვაის ბოძსე და მართავენ ზედ უზარმაზარ, შავ ბაირაღებს.

მუშაობა მთელ ღამეს გრძელდება, ქალაქის ყველა უბნებში. ქარხნებს სამგლოვიაროთ აწყობენ თვითონ მუშები.

შთაბეჭდილება ისეთია, თითქოს ლენინი მოსკოვში კი არა, თბილისში უნდა დაასაფლაონ.

პარასკევს ყველაფერი მზად არის. მოედია ბრძანება, რომ გასვენება ლენინის გადადებულია კვირისათვის. ერთი ზედმეტი დღე სამხატისისთვის კიდევ აჩენს ახალ პროექტებს, რომ სამგლოვიარო დემონსტრაციის უფრო გრანდიოზული სახე მიეცეს. 25-ს შაბდის სამ საათზე სასახლის მთავარ კარებთან გამოჩნდებიან ფილიპე მახარაძე და მიხა ცხაკაია. მათ სამხედრო წესით მიესალმება ქალაქის კომენდანტი ლ. აბაშიძე. სამივე მიემართება ლენინის სურათისკენ.

მიხა ცხაკაია და ფილიპე მახარაძე იკავებენ ადგილს საპატიო დარაჯებისას.

მთელი ქუჩა შეჩერდება. ხალხი სამძიმარის გრძნობით მისჩერებია ორ თავდადებულ რევოლიუციონერს, ლენინის მეგობრებს, რომელნიც სდგანან სურათის წინ, როგორც ორი სინდისი, ორი მოციქული მშუხარებისა. უამრავად დაგროვილი ხალხი, მათთან ერთად ჩუმად, უსიტყვოდ ასრულებენ საპატიო ჯარის მოვალეობას, ლენინის ხსოვნის წინაშე.

სასახლეში გრძელდება მიღება სხვა და სხვა ორგანიზაციების დელეგატებისა.

ქართული უნივერსიტეტი, ხელოვანთა მთაწარი კომიტეტი, პირველი იავნე ჯავახიშვილი მეთაურობით, მეორე კოტე მაყაშვილის ხელმძღვანელობით მიმართავენ მთავრობას გულწრფელი თანაგრძნობით.

დელეგატების სიტყვებს ისმენენ მ. ცხაკაია, ლ. ღოღობერიძე, დ. კანდელაკი, არჩილ მიქაძე, პ. საბაშვილი. საპასუხო სიტყვებში მ. ცხაკაია და ლ. ღოღობერიძე მოუწოდებენ მეცნიერებას და ხელოვნების წარმომადგენელთ, ლენინის საკაცობრიო მიზნების სამსახურისთვის. შაბათს მთელი ქალაქი იქცევა თითქოს სამგლოვიარო პროცესიად. 12 საათიდან შესწყდება ყოველი მოძრაობა: არც ტრამვაი, არც ეტლები, ორი თუ სამი ავტომობილი ყველაფერი დაკეტილია, ყველგან იმართება სტიქიური მიტინგები.

დარჩა მხოლოდ ერთი დღე. ხვალ მოსკოვში, წითელ მოედანზე, ასაფლავებენ ვლადიმირ ლენინს, მეოცე საუკუნის წითელ დროშას, პიროვნებას, რომელსაც სახელად დაერქმევა რევოლიუცია—ლენინს რომელმაც დაიწყო დედა მიწას გადაკეთება.

ხვალ თბილისი დაიტირებს ლენინს როგორც მოსკოვი.

არიელი.

ლენინი ლენინზე.

ანკეტის მეცხრე პუნქტში ილიჩი ამბობს, რომ კარგად იცის მხოლოდ რუსული ენა, თუმცა იცის ევროპიული ენებიც, რომლებზედაც ის აკეთებდა მოხსენებებს და კითხულობდა ლექციებს.

ამ უკანა ენებზე მას მშვენივრად შეეძლო თავისი აზრის გადაცემა, მაგრამ ის ამის შესახებ არ ლაპარაკობს, რადგანაც არ იცის ის ენები ისე, როგორც მაგალითად ფრანგული.

ილიჩის თავდაბლობა მოსჩანს ყოველ მის რევოლიუციონურ მოქმედებაში.

ის იყო არა მარტო ხელმძღვანელი, არამედ შთამაგონებელი დიდ წითელ ოქტომბრის, რომელმაც შეარხია მთელი ბურჟუაზიული მსოფლიო, მას ეჭირა საქმე მსოფლიო პროლეტარულ ხომალდის, რომელსაც უნდა წაე შალა დედამიწის სახიდან დამპალი და ძრომპმწყლი ფეოდალურ-კაპიტალისტური წესწყობილება.

ის აწყობდა მსოფლიო კომუნისტურ საპრძოველე რაზმებს, აშწვავებდა მათში სიძულვილს ქვეყნის მზაგვრელებისადმი და მაშინ ის იძლეოდა დიდებულ და სახელოვან ანდერძებს, რომელთა ასრულებას დღეს ფიცულობენ მრავალმილიონიანი მშრომელი მასსები და ქვეს იხრიან მისი ნეშთის წინაშე. ილიჩი კითხულობდ—იქნებოდა თუ არა ის მონაწილეობას გაფიცებებში, პოლიტიკურ დემონსტრაციებში, პირველ მაისის დღესასწაულებში, მიტინგებზე და სხვაგან, საკვირველი თავდაბლობით უპასუხებს „ჰატიურად არა".

და რაც უფრო ეცნობი და უკვირდები ჩვენს პროლეტარულ გენიოსს—ილიჩს, მით უფრო ხედავ, რომ ეს თავდაბლობა ახასიათებდა მხოლოდ და მხოლოდ მას.

ა. ლიკინოვი.

კომინტერნის აღმასკომის მოწოდება.

ჩვენი ბელადი **ლენინი** გარდაიცვალა.

მთელი ქვეყნის რევოლიუციონერ მუშათა ფართო წრეებში გლოვობენ **ლენინს**—მუშათა მოძრაობის ამ უდიდეს ბელადს. მაგრამ მწუხარება ძალას არ გვეკარგავს.

ამხანაგებო, მოეგონოთ ბადლობით მისი უკვდავი დამსახურება საქვეყნო მუშათა მოძრაობის წინაშე და მისი დიდი მაგალითით გამხნევებულნი ვეცადოთ განვახორციელოთ მისი ანდერძი.

როგორც **კარლ მარქსიც** ისე **ლენინიც**, მიუხედავად მისი სიკვდილისა, სამუდამოთ დარჩება ჩვენ ბელადათ. მარქსმა მოგვცა ჩვენ პროლეტარიატის განთავისუფლების მოძღვრება—**ლენინმა** კი წაიყვანა პროლეტარიატი ამ მოძღვრების განხორციელების გზაზე.

ლენინი ავადმყოფი.

ლენინმა შექმნა ძლევამოსილი რევოლიუციონური მუშათა პარტია—რუსეთის კომუნისტური პარტია.

მას მტკიცედ სწამდა მუშათა კლასის რევოლიუციონური ძალა და ღიღწოდა პარტიის შესაქმნელად. იგი ქმნიდა პარტიას საშინელ მძიმე პირობებში, დევნის დროს, როდესაც იგი განუწყვეტლივ ებრძოდა თვითმპყრობელობას, ხალხში გავრცელებულ ყალბ რწმენას და მუშების ცრუ ბელადთ, გამყიდველ „სოციალისტებს".

საერთაშორისო მუშათა მოძრაობაში ლენინის მოღვაწეობით ახალი ხანა დაიწყო. თავის მოღვაწეობის პირველ დღიდანვე **ლენინი** რაინდულად შეებრძოლა იმ მოღალატურ, კაპიტალიზმის სურვით გაფლენილ ხალხს, რომელნიც ბატონობდენ მე-2 ინტერნაციონალში.

იმპერიალისტურ ომის დასაწყისში, როდესაც ეს პარტიები სამარცხვინოდ წავიდენ ავაზაკურ კაპიტალისტურ მთავრობებთან სამსახურში—ლენინმა გენიალური წინაგრძნობით წამოაყენა ლოზუნგი მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციისა: **„იმპერიალისტური ომი სამოქალაქო ომად უნდა გადაიქცესო"** მან უსაზღვრო რევოლიუციონური რაინდობითა და რკინის ნებისყოფით აღჭურვილმა, 1917 წელს რუსეთის პროლეტარიატი წაიყვანა კაპიტალისტური ქვეყნის დასანგრევად.

თანამედროვე მუშათა მოძრაობის ყველა ბელადთა შორის მან პირველმა იგრძნო და ნათლად გაიგო გლეხობის პოლიტიკური გამოღვიძების ისტორიული მნიშვნელობა და მტკიცედ სამხედრო კავშირის შექმნის საჭიროება გლეხობასა და სამრეწველო პროლეტარიატს შორის, ამ ორკლასელების მეთაურობით.

ყველაზე უფრო ადრე მან დაინახა მუშათა საბჭოებში. პროლეტარიატის დიქტატურის მომავალი სახელმწიფოებრივი ფორმა, მან შეიკვეშირა პროლეტარიატი შემდეგი ლოზუნგის გარშემო: **„მთელი ძალაუფლება საბჭოებს"**.

მან შექმნა საბჭოთა ძალა-უფლება. მან მიიღო ყოველგვარი ზომა მშრომელთა მდგომარეობის განსამტკიცებლად და მის გარშემორტყმულ უამრავ მტერთა სასტიკ შემოტევისაგან გასანთავისუფლებლად.

ვერც ერთი ჩვენთაგანი ვერ დაივიწყებს იმ დიდ მწუხარებას, რომელიც მოგვყვანა ჩვენ 1918 წელს ლენინზე მოწყობილმა სახიზღარმა თავდასხმამ. **ჩვენ ბრძოლაში არასოდეს არ დავივიწყებთ იმას, რომ მუშათა კლასის გამცემმა მოწამლული ტყვიით სურდათ ჩვენი ძვირფასი ბელადის განგმირვა.**

კომუნისტური ინტერნაციონალი დაარსა **ლენინმა** ამ ხუთი წლის წინად.

ლენინმა მაშინვე განჭვიმარტა, თუ რა მიზანი უნდა დაესახა ჩვენ ინტერნაციონალს. ეს უნდა გამოესტეებოდეს: **„სოციალიზმის სამხედრო მიზნებისა და მუშათა მოძრაობის განხორციელებაში"**. ეს იყო სწორედ მისი საკუთარი ცხოვრების უპირველესი მიზანი. ისტორიას არ ახსოვს მშრომელთა განთავისუფლებელ მოძრაობის წმინდა იდეალისთვის თავდადების უფრო კეთილშობილი მა-

ლენინი მუსაჟე.

გალითი. არასოდეს არაეის არ გაუკეთებია იმდენი ამ მიზნის განსახორციელებლად, რამდენიც გააკეთა **ლენინმა**.

კომუნისტურ ინტერნაციონალში თავისი ხელმძღვანელობით მან მოგვცა მტკიცე საფუძველი ყველა ქვეყნის რევოლიუციონურ მოძრაობისათვის.

ამ საფუძველს პირველ ყოვლისა წარმოადგენს მის

მიერ თეორიაში განვითარებული და სინამდვილეში განხორციელებული მარქსისტული მოძღვრება სახელმწიფოსა, რევოლიუციისა და პროლეტარიატის დიქტატურაზე—და აგრეთვე მისი ნათელი განმარტება ბურჟუაზიულ დემოკრატიისა.

მისი მოძღვრება დემოკრატიულ ცენტრალიზმზე და 1903 წ. მის მიერ მოცემული გენიალური აზრები რევოლიუციონურ მუშაობის მოწყობის შესახებ, ამ ჟამთაც უდიდეს ღირებულებას წარმოადგენს ამ დარგში ჩვენი მუშაობისათვის. ამგვარადვე უდიდეს ღირებულებას წარმოადგენს ჩვენთვის მისი წინასწარმეტყველური სიტყვები, რომელიც წარმოსთქვა მან მე-4 მსოფლიო ყრილობაზე და მისი უკანასკნელი წერილი მსოფლიო რევოლიუციის შესახებ.

უდიდეს მნიშვნელობას აწერდა ის კომინტერნში ძველ მუშათა მოძრაობის სხვადასხვა ჯგუფისა და ბანაკის ყველა ჰეშმარიტ რევოლიუციონურ ძალთა გაერთიანებას.

ერთ ერთ მეტად სეროიზულ მდგომარეობის დროს ჩვენ მოგვცა მან ლოზუნგი, თუ როგორ მიგვეგმებრო ალხი, რადგან ეს აუცილებელი იყო ძალაუფლების ხელში ჩასაგდებად და პროლეტარიატის დიქტატურის დასამყარებლად, განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევდა ის გერმანიის რევოლიუციონურ განვითარებას სულ უკანასკნელ დრომდე, როდესაც ჩვენ მაინც გვქონდა იმედი, რომ გერმანიაში პროლეტარული რევოლიუცია გაიმარჯვებდა.

ლენინი იყო და სამუდამოთ დარჩება მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციის უკვდავი ბელადი. თავის გენალურ შორსმჭვრეტელობით მან შესძლო აღმოსავლეთის ხალხების ეროვნულ აღორძინების, რევოლიუციონურ აღმფრენის და მათი ბრძოლის შეფასება ოქროს ბატონობისა და კაპიტალისტურ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. მას სავსებით გათვალისწინებული ჰქონდა აღმოსავლეთის ხალხების აჯანყების მნიშვნელობა და დაუფლაჯათაც მუშაობდა ამ მიმართულებით. უპირველესად ყოველისა მისი დამსახურება იმაში გამოიხატება, რომ კომინტერნმა შესძლო პოეტის სიტყვების განხორციელება:

„ინტერნაციონალში ჰპოებს შვებას ყველა".

ასეთივე გამჭრიახობა გამოიჩინა ლენინმა ახალგაზრდათა და ქალთა კომუნისტურ მოძრაობის საკითხში. ის აშკარად ხედავდა, რომ ახალგაზრდობისა და ქალთა მოძრაობა მოუღებს ბოლოს პროლეტარულ რევოლიუციის მთავარ მტერს—მასების უგიცობას და უმეჩვენებლობას.

უზარმაზარ ნაბიჯებით,—როგორც ამას წინასწარმეტყველობდა ლენინი—მიდის წინ მსოფლიო პროლეტარული რევოლიუცია. ლენინზე მოგონებით, ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ ყველა ჩვენი ძალა კაპიტალის ბატონობის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ყველა ქვეყნის რევოლიუციონური პროლეტარებო!

ემზადეთ საბრძოლველად. დღე, სიძლეგრელი კომუნიზმის მტრებისადმი ისეთივე ძლიერი და მუდმივი იყოს თქვენ გულებში, როგორც სიყვარული ლენინისადმი.

ბრძოლისაკენ, ამხ. ლენინის აღთქმის სრულ განსახორციელებლად.

ამ ბრძოლისაკენ მოუწოდებს კომინტერნის აღმასკომი ყველა თავის სექციას.

ჩვენ მივმართავთ მილიონ ამხანაგებს მოწოდებით: „ასრულეთ ლენინის აღთქმები, რომლებიც ცოცხლობენ მის პარტიაში და ყველაფერში, რაც კი მისი შრომით არის შექმნილი. იბრძოლეთ, როგორც ლენინი და თქვენ როგორც ლენინი გაიმარჯვებთ".

კომინტერნის აღმასკომი

თავმჯდომარე **ზინოვიევი. კლარა ცეტკინი** (გერმანია) **კოლაროვი** (ბულგარია), **ტერაჩინი** (იტალია), **სტოიარტი** (ინგლისი). **შტირნერი** (სამხრეთ აფრიკა), **შილერი, ბუხარინი** (სოც. სამ. რესპ. კავ.), **რადეკი** (ს. ს. რ. კ.) **პრუნიაკი** (პოლონეთი), **ამტერი** (ჩრდ. ამ. შეერთ. შტატ.) **კუუსინენ** (ფინლიანდია). **უნგერი** (ახალ. კომინტ.).

წითელი პროფინტერნის აღმასრულებელი ბიურო: ლოზოვსკი. ჯონსონი. გამერი და ჯერმანენტო.

ლენინის გარდაცვალების გამო

უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოს და ხელოვნების ორგანიზაციათა დელეგატები საქ. კავკის თავმჯდომარის მიხა ცხაკაიასთან და სახ. კომ. საბჭ. მოადგილე ლევან ლოლობერიძესთან.

პარასკევს, 25 იანვარს დღის 1 საათზე საქართველოს ცენტრალურ აღმასკომის თავმჯდომარეს ამხ. მიხა ცხაკაიას და საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მოადგილეს ამხ. ლევან ლოლობერიძეს წარუდგენ ტფილისის უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოსა და საქართველოს ხელოვნების ორგანიზაციათა დელეგატები ლენინის სიკვდილის გამო სამძიმრის გამოსაცხადებლად. დელეგაციები მიღებულ იქნენ კ. ა. კ. თავმჯდომარის კაბინეტში კაკის მდივნის პ. საბაშვილის, განათლების სახალხო კომისრის დ. კანდელაკის და შრომის სახალხო კომისრის არჩილ მიქაძის თანადასწრებით.

პროფესორთა საბჭოს დელეგაციას წინ უძღოდა უნივერსიტეტის რექტორი ივანე ჯავახიშვილი. დელეგაციაში შედიოდენ დამსახურებული პროფესორი მელიქიშვილი, შალვა ნუცუბიძე, დ. უზნაძე, კ. კეკელიძე, თიკანაძე, დიდებულიძე და მოსე შველიანი.

ხელოვნების ორგანიზაციათა დელეგაციაში შედიოდენ: ხელოვნებთა მთავარ კომიტეტის და მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე კოტე მაყაშვილი, გრიგოლ რობაქიძე, ვასილ ბარნოვი, ეარალამ რუხაძე, პაოლო იაშვილი, ტიციან ტაბიძე, ნინო ნაკაშიძე, კოტე მარჯანიშვილი, აკაკი ფაღავა, ალ. ახმეტელი, დიმიტრი არაყიშვილი, კოტე ფოცხვერაშვილი, მოსე თორ.ძე და დ. შენგარდნაძე.

პროფესორთა საბჭოს სახელით სამძიმრის სიტყვა სთქვა. ივანე ჯავახიშვილმა, ხელოვნების ორგანიზაციათა სახელით კოტე მაყაშვილმა.

მიხა ცხაკაიას სიტყვა.

ამხანაგებო და მოქალაქენო. მადლობას მოგახსენებთ საქართველოს აღმასრულებელი კომიტეტის სახელით იმ სიტყვებისათვის, რომლითაც თქვენმა წარმომადგენელმა გამოსთქვა მწუხარება ჩვენი უდიდესი მასწავლებლის და

მეგობრის სიკვდილის გამო. ჩვენ გვწამს, რომ თქვენი სიტყვები გულწრფელათ იყო ნათქვამი, და არ ჰქონდა მას ბასიათი მხოლოდ ფორმალურ დარბაზობისა. ახლა ჩემთან იყვნენ მეცნიერების წარმომადგენლები. თქვენ იგივე უნდა გითხრათ რაც იმათ, მაგრამ გახსოვდეთ, რომ თქვენ ხელოვნების წარმომადგენელნი, არტისტები, მხატვრები, მუსიკოსები, სახოგადოთ ხელოვნების მსახურნი, თქვენ უფრო სათუთი ნაწილი ხართ ინტელიგენციის და და კიდევ უფრო უნდა ბგერადეთ თქვენი გულით იმ სწყალსაოსვის, რომელიც ცნობილია კომენზმით და რომელსაც ჩაუყარა საძირკველი დიდებულმა ლენინმა და უფრო კარგათ უნდა იცოდეთ, რომ ლენინი არ იყო მარტო თავის პარტიისათვის, ის იყო მთელი კაცობრიობისათვის. ის იდეები, რომელსაც ანხორციელებს ჩვენი პარტია არიან საკაცობრიო იდეები, ლენინი და ჩვენი პარტია მხოლოდ ინიციატორებია ამ იდეის განხორციელებისათვის. კიდევ ერთხელ გიცხადებთ მადლობას.

ამის შემდეგ დელეგაციის სიტყვით მიმართა საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილემ ამხ. **ლევან ლოლობერიძემ**. საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს სახელით მადლობას გიცხადებთ თანაგრძნობისათვის. ამხ. ლენინის სიკვდილი არ არის მწუხარება მარტო კომუნისტურ პარტიისა და ან რუსეთის. თავის მსოფლიო როლით ამხ. ლენინი ეკუთვნის მთელ კაცობრიობას, ჩვენთვის იმდენად მძიმეა დღევანდელი დღის გრძნობა, რომ მე და ჩემი ამხანაგებიც მოკლებული ვართ სიტყვის გამოთქმას. ლენინი არ არის მარტო ჩვენი პარტიის და არც მარტო მუშათა კლასის — ის ეკუთვნის აგრეთვე ხელოვნებას. და აქ ეძლევა დიდი გასაქანი ქართველ ხელოვანთაც. ამხანაგი ლენინის ცხოვრება იყო ბრძოლის პოეზია და პოეტები, მხატვრები, არტისტები მოვალენი არიან გამოჰკეთონ მისი უკვდავი სახე. პირადად მე მინდა ქართველმა ხელოვნებამ ივრძნოს მისი დიდი ბუნება. რასაკვირველია, ეს არის მხოლოდ სურვილი და არა მთავრობის ბრძანება.

ლენინი მუშათა კლასის ბელადობის გარდა არის უდიდესი მოხარჩლე ერთა ნამდვილი თავისუფლებისა.

მე დარწმუნებული ვარ, რომ ქართველი ხელოვნების წარმომადგენლები, რომელნიც უარყოფენ ძველი ცხოვრების უკანონობას, ერთგული. მოკავშირენი არიან პროლეტარიატის, მე დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენი აქ მოსვლა არ არის მარტო ოფიციალური ვალის მოხდა, არამედ გულწრფელი გამოთქმა ჩვენი საერთო მწუხარებისა უდიდესი რევოლიუციონერისა და ჩვენი პარტიის ბელადის დაკარგვის გამო. მე დარწმუნებული ვარ, რომ დღეს მუშათა კლასთან ერთად მთელი მსოფლიო თანაგრძნობას ხელოვნება იგრძნობს ამხ. ლენინის სიკვდილს.

მადლობას მოვახსენებთ სახალხო კომისართა საბჭოს სახელით თქვენ და აგრეთვე მთელ ქართულ ხელოვნების მოღვაწეთ, ვინც თქვენ აქ გამოგზავნათ.

მ. ცხაკაიას სიტყვა

პროფესორთა საბჭოს დელეგაციისადმი.

ამხანაგებო და მოქალაქენი — მადლობას გწირავთ იმ თანაგრძნობისათვის, რომელიც თქვენ საქართველოს ინტელიგენციის უკეთესი ნაწილი გვიცხადებთ იმ საშინელი დაკარგვისა გამო, რომელიც ეწვია საბჭოთა ქვეყანას და კომუნისტურ პარტიას.

ეს დაკარგვა მით უმეტეს საშინელია და საშუხარო, რომ ამხ. ლენინი ძლიერ გადაცდა 50 წელს — ეს ასაკი, თქვენ მოგეხსენებათ, მეცნიერთათვის და დიდ მოღვაწეთათვის არის მხოლოდ აყვავილებული, გაფურჩქნილი ახალგაზრდობა. ლენინმა იმდენიც ვერ იცხოვრა, რამდენიც კარლ მარქსმა, რომელიც 65 წლის გარდაიცვალა — ჩვენ მასაც „ეტიტერიდით", ვინაიდან იმ დროს კარლ მარქსი იყო იმპერიისათვის ყველაზე უფრო მდიდარი და გამობრძმედილი ცხოვრების გამოცდებით და არამც თუ მარტო გენიოსი ბუნებრიად: — და მაშასადამე მას შეეძლო კიდევ მეტი ღვაწლი დაედო კაცობრიობის საკეთილდღეოთ მებრძოლ პროლეტარიატისათვის და დაეჩქარებინა მისი განთავისუფლების დრო.

თქვენ კარგათ იცით, რომ ბურჟუაზიული მეცნიერების წარმომადგენლები მაგალითად: დარვინი, ტოლსტოი და ბევრი სხვა 80 წელს გადასცდენ.

ჩვენ მებრძოლი მასწავლებლები კი მარქსი და ლენინი შეჰქმნელნი კომენზმისა და საბჭოთა ქვეყნისა კი ასე ადრე მოსწყდენ თავის დიდებულ მოღვაწეობას...

თქვენ, მოქალაქენო, კარგათ იცით, რომ ამხ. ლენინი შეჰქმნელია და სულის ჩამდგმელია იმ წესწყობილებისა, რომელშიაც თქვენ ჩვენთან ერთად ჰპოულობთ, მე მგონია საეკეთესო პირობებს მოღვაწეობისათვის, ვინემ როდისმე — წინეთ ჰპოულობდით თქვენი სამეცნიერო და ყოველგვარი სხვა მოღვაწეობისათვის ხელ-მომწყობელ პირობებს; მერწმუნეთ, თუ არ ეს წესწყობილება, ბურჟუაზიულ წესწყობილებას არ შეეძლო განეგრძო ისეთი ხელშემწყობი პირობები, რომელიც მისცემს მეცნიერებას დიადი ნაბიჯების გადადგმას კაცობრიობის საკეთილდღეოთ.

მე მახსოვს ჩვიდი წარსულ საუკუნის მიწურულში და ამ საუკუნის დასაწყისში ბევრი ბურჟუაზიულ მეცნიერებისა და სხვათა შორის ინჟინისს: რომ მეცნიერება გაკოტრდა, რომ მას არ შეუძლია ძველებურათ დიადი აღმოჩენანი და დიდი სისტემების შექმნა.

სრულიად საფუძველიანად უპასუხებდენ ამას რადიაკალური ელემენტები, რომ ეს მართალია და ესოდენ გაგრძელდება სანამ დიდი დავა კაპიტალსა და შრომის შორის არ გადაწყდება და ბოლო არ მოეღება იმ ხალხის მასებისათვის სულის შემხუთველ ატმოსფერს, რომელსაც ჰქმნის დაუსრულებელი და აღეირ ახსნილი ექსპლოატაცია კაპიტალისტებისა. — კაპიტალიზმს უნდა მოეღოს ბოლო და დამკვიდრდეს შრომის მეუფება.

აი მოქალაქენო ის ვისიც დაკარგვას თქვენ მისამძიმრებთ, ესე იგი „უბედური" ამხ. ლენინისას — მან ჩაუყარა ძირი აი ამ ახალ მეუფებას და მეექვსედ ნაწილ დედამიწისას. მოეულო კაპიტალიზმს ბოლო და საბჭოების მუშათა და გლეხთა მთავრობას „მუშათა დიკტატურის და კომპარტიის "ხელმძღვანელობით გაუკაფა გზა მომავალისაკენ...

მას კიდევ ბევრის გაკეთება შეეძლო და გაადვილება საერთაშორისო პროლეტარიატის ბრძოლისა, რომ დედამიწის ზურგზე ჩვენ ქვეყანასავით საბჭოთა ძალა-უფლება დაარსებულიყო და მით კომუნიზმის განსახორციელებლათ შემოკრებულიყო...

მაგრამ ეს ასე არ შეიქმნა. ჩვენ სრულად და სავსებით კომუნისტურ პარტიის დიქტატურას და საბჭოთა დიდ კაეშრის განვაგრძობთ; არ უღალატებთ მის ხაზს და იმედი გვაქვს ჩვენც მივაღწიოთ დანიშნულ მიზანს.

მისი ხატება წინამძღვარი იქნება ჩვენი.

და თქვენ მოქალაქენო, როგორც მაღალი კვალიფიკაციის და გონებრივი მუშაობის წარმომადგენელნი— თქვენ თანაგრძნობას განახორციელებთ უფრო უკეთ იმით რომ ყოველ დღე მოგვიმზადებთ თქვენს ბუდიტორიებში და სხვა სამეცნიერო დაწესებულებებში ისეთ მოქალაქეთ, რომელნიც სულით და გულით იქნებიან წარმომადგენელნი და იქნებიან გაჟღენთილნი კაცობრიობის გაერთიანებით, კომუნისტურ იდეებით.

მერწმუნეთ, კომუნიზმი სრულიად არ არის ჯგუფური და პარტიული მოძღვრება „თაეის-თავად"—ის არის სრულიად საკაცობრიო.

— თუ ის დღეს პარტიულია, მხოლოდ იმიტომ, რომ ვინმეს უნდა აეღო წინამძღოლობა კაცობრიობის და ძველი ქვეყნის გადაკეთებისა და ასეთი ვინ იქნებოდა თუ არა კაცობრიობის ყველაზე დატანჯული და დაჩაგრული ნაწილი ე. ი. პროლეტარიატი.

აი სად იმალება საიდუმლოება იმისა, რომ პროლეტარიატი დღეს არის მესვეური კომუნიზმისა და მეღვიძე კომუნისტურ ინტერნაციონალისა.

აი მოქალაქენო, ჩვენი მადლობის სიტყვა და იმედი მაქვს, რომ თქვენც და თქვენი მოსწავლენიც იგულისხმებთ ამას და თქვენ გაამართლებთ ჩვენს და ისტორიის იმედებს, რადგანაც ინტელიგენცია ეს ერთ-ნაწილია წარსული დიდი ბრძოლისა და უნდა მოუდგეს „მართალთა", ასეთი კი ჩვენა ვართ—მუშურ-გლეხური მთავრობა.

გაუმარჯოს თქვენს მუშაობას, თქვენს შრომას. კიდევ გმადლობთ.

პასუხისმგებელი რედაქტორი: მ. ქახიანი.

გამომცემელი: სახელმწიფო გამომცემლობა.

ს. ს. მ. ფ. ს. I-ლი სტამბა, პოლიგ. განყოფილ. ჰლეხ. პრ. 91. ტირაჟი 1000 ც.

ამიერკავკასიის რკინის გზის ქალაქის სადგური

და

საკომერციო სააგენტო.

ტფილისში

ამით აუწყებს რომ 6 იანვრიდან 1924 წ. გადატანილ იქმნა ახალ ბინაზე, განოვის ქ. № 3. დაიწყო ოპერაციები ბილეთების გასყიდვისა ყველა მატარებლებზე, წერილობით ან და ტელეფონით შეკვეთით და სახლში მიტანით საგანგებო შიკრიკის საშუალებით.

მგზავრებს, რომელთაც კი სურთ ბილეთის მიღება სახლში პლაცკარტით თუ უპლაცკარტოთ ატყობინებენ თავიანთ შიკრიკის საშუალებით წერილობით ან ტელეფონით № 0—71 გამგზავრების დროსა და დანიშნულების ადგილის შესახებ.

ბილეთები ქალაქის სადგურის მიერ იქნება მიტანილი **სახლში დანიშნულ დროზე**.

ბილეთების სახლში მიტანისათვის მგზავრები იხდიან: ადგილობრივ გამგზავრების ბილეთების 50 კ. ჩერვონეცით პირდაპირ მიმართულებაზე 1 მან. ჩერვონეცით. შიკრიკს ნება არა აქვს აიღოს ზედმეტი გასამრჯელო, გარდა იმ თანხისა რომელიც აღნიშნულია ბილეთთან თანდართულ ანგარიშში.

საკომერციო სააგენტო აწარმოებს შემდეგ ოპერაციებს

1) სესხის მიცემა საფარახტო და საკომერციო საქონელ ქვეშ.

2) საქონლის სყიდვა და გასყიდვა კლიენტების დავალებით.

3) საქონლის გადაზიდვა რკ. გზის გრუზოვიკებით რკ. გზის სადგურებზე და უკანვე.

4) ბარგის და ტვირთების გაგზავნა და გაცემა სასწრაფოდ და ფრაქტის კრედ ქვეშ.

5) სააბაჟო ფორმალურ მზარეების შესრულება (ბაჟის გადახდა, თვალყურის გდება და სხ.)

6) მინდობილებათა მიღება საქონლის გაზიდვის შესახებ **სპარსეთში** ბაქო ბათომის გზით.

7) მინდობილობათა მიღება საქონლის გაზიდვის შესახებ **ოსმალეთსა** და **ევროპაში** ბათომის გზით.

8) ფასდადებითი ოპერაციების წარმოება. „ინკასსო" გადახდისა კლიენტების დავალებით.

ამიერკავკასიის რკ. გზ. ქალაქის სადგურები იმყოფებიან ქალაქებში: მოსკოვსა, ბათომსა, ბაქოსა, განჯასა, ერევანსა, თელავსა და ტფილისში.

1924 წლის 1-ლ იანვრიდან საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების ცენტრალურმა კომიტეტმა გახსნა

საკუთარი სტამბა,

სადაც სწრაფად, ფაქიზად და ზომიერ ფასებში სრულდება ყოველგვარი სასტამბო საქმეები.

სტამბასთან გამართულია აგრეთვე წიგნთ-სააკინძი სახელოსნო.

შეკვეთების მიღება შეიძლება ყოველ დღე სტამბაში—ლ. დუმბაძის ქ. № 3 (ყოფ. ველიამინოვისა). ტელეფ. № 16—17 და 13—63.

წითელი ჯვრის ცენტრალური კომიტეტი.

1924 წლის იანვრიდან გამოდის

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების პერიოდული გამოცემა

„ბიულეტენი"

შემდეგის შინაარსით: მთავრობის განკარგულებანი წით. ჯვრის შესახებ; წითელი ჯვრის საზოგადოების ცენტრ. კომიტეტის საქმიანობა; ავტონომიური ერთეულების წითელ ჯვართა და ცენტრალური კომიტეტის ფილიალების მოღვაწეობა; საკავშირო რესპუბლიკებისა და საერთაშორისო წით. ჯვრების ქრონიკა: წერილები საექიმო-სასანიტარო დარგიდან და სხვ.

რედაქტორი: **ხარედაქციო კოლეგია.**

მისამართი: ცენტრ. კომიტეტი. თაიროვის შესახვევი № 3. (ლენინის ქუჩიდან).

დაიბეჭდა და გამოვიდა

საქ. წ. ჯვრის შიერ გამოცემული ჟურნალი

შ.ქ. ზეს. ოქტომბრის ჩიგნა

„მალარია".

ფასი 20 კ. ჩერვ.

მთავარი საწყობი წ. ჯვრ. ცენტრ. კომიტეტში, თაიროვის შეს.

მზად არის დასაბეჭდად:

ა) ექ. ბეს. ოქროპირიძის შიერ გერმანულიდან ნათარგმნი, ჰამბურგის ტროპიკულ სნეულებათა ინსტიტუტის პროფესორების ნოხტისა და მაიერის წიგნი: „მალარია", რომელსაც უძღვის ქართული გამოცემისთვის ავტორების შიერ სავანგებოდ დაწერილი წინასიტყვაობა.

ბ) წით. ჯვრის საზოგადოების გადამუშავებული წესდების პროექტი.

გ) საზოგადოების წლიური ანგარიში.

დ) ჟენევის 1906 წლის გადასინჯული კონვენცია.

კირკის ქუჩაზე. (по кирочной) გრუნდზიცის ყოფილ აფთიაქში, გაიხსნა

საქართველოს წითელი ჯვრის აფთიაქი,

საიდანაც ღარიბებს შეღავათიანს პირობებში ეძლევათ წამლეულობა.

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოებაში

წევრად ჩაწერა და შემოწირულებათა მიღება სწარმოებს მთავარ სამმართველოში (თაიროვის შესახვევი № 5, ლენინის ქუჩიდან, ყოფ. ოლღას ქ.) ყოველდღე 10—3 საათამდე. კვირა უქმეებს გარდა.